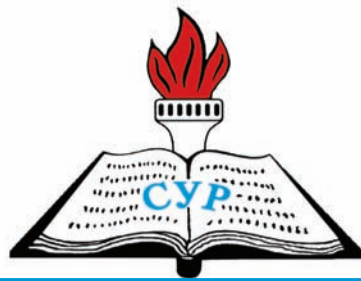

CURIERUL UCRAINEAN

Luptati și veți învinge!

M. Ulebruk

Serie nouă, nr. 271-272 / septembrie 2014

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

În ultimul sfert de secol, studiul limbii ucrainene a fost revitalizat și perpetuat (în grădinițe și școli) după ce totalitarismul l-a distrus în bună măsură; au fost fondate secții de limba și literatura ucraineană la Universitatea București, Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava și la Universitatea „Babeș-Bolyai”

o păstra și a o transmite din generație în generație. Din păcate, într-o serie de localități cu populație majoritar ucraineană, mai ales în județele Tulcea și Suceava, limba ucraineană nu se învață deloc. Nici până în prezent limbii ucrainene nu i s-au aplicat prevederile cuprinse în partea a III-a din Carta Europeană a Lim-

mai mult decât o disciplină de învățământ. Limba maternă ucraineană este cheia regenerării identității ucrainene, un mijloc de afirmare a identității culturale, naționale. Acest lucru trebuie să-l înțeleagă, în primul rând, cadrele noastre didactice pentru că sufletul și conștiința elevilor se află în mâinile lor.

Modalități de studiere și promovare a limbii ucrainene

din Cluj-Napoca. Drumul a fost lung, presărat cu dificultăți, dar cu satisfacții care au compensat eforturile. Când vorbesc de dificultăți iau în calcul și scepticismul multora dintre cei care, în 2011, când statisticile oficiale arătau o diminuare drastică a populației ucrainene, în care natalitatea, firește, era mai scăzută, puneau sub semnul întrebării posibilitatea de dezvoltare a învățământului în limba ucraineană. Și iată că „miraculosul” a făcut ca limba ucraineană să supraviețuiască, să prospere.

În cei aproape 25 de ani a fost înființată o rețea de 93 de unități școlare din România în care se studiază limba ucraineană. Liceul „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmatei este un brand al educației în limba ucraineană, o enclavă în peisajul învățământului românesc care își îmbunătățește an de an calitatea actului educațional.

În anul școlar 2014-2015, deschis de curând, limba ucraineană este studiată de aproximativ 8.500 de elevi, de la prichindei care se pregătesc pentru clasa întâi până la liceeni. Învățământul în limba ucraineană cunoaște la noi două forme principale. Avem unități de învățământ cu limba de predare (parțial) ucraineană și unități școlare cu limba de predare română în care studiul limbii ucrainene se face pe clase/grupe.

Fără îndoială, o parte însemnată a populației ucrainene din România dorește să-și cultive și să-și apere limba maternă, în sensul de a

bilor Regionale sau Minoritare - un tratat unic între statele care s-au angajat să contribuie la crearea unui viitor favorabil dezvoltării limbilor: „desfășurarea unei educații preșcolare în limba ucraineană; desfășurarea unui învățământ primar în limba ucraineană; desfășurarea unui învățământ secundar în limba ucraineană”.

Noi credem că în domeniul educației în limba ucraineană se pot realiza progrese semnificative.

Ne putem apropia de stadiul învățământului general obligatoriu, existent în anii '60 ai secolului trecut, dacă autoritățile, inspectorii de specialitate și profesorii de limba ucraineană vor coopera strâns cu vorbitorii de limba ucraineană, care joacă un rol esențial în atingerea acestui scop. Dar limba ucraineană este

Trebuie luate măsuri urgente pentru revigorarea studierii istoriei și tradițiilor comunității în școli, alcătuirii unui manual unic și modern. Ucrainenii nu-și cunosc istoria. Ei n-au avut parte de o instruire sistematică care să-i fi educat în spiritul dragostei față de neam.

Limba ucraineană este promovată și prin organizarea olimpiadei de limba și literatura ucraineană.

Este un concurs de excelență și se adresează elevilor care au un interes deosebit pentru dezvoltarea competențelor de comunicare în limba maternă, a inteligenței lingvistice. UUR s-a implicat de fiecare dată în desfășurarea acestui concurs, susținând elevii de etnie ucraineană în însușirea cât mai bună a limbii materne și acordând premii și mențiuni în bani și cărți.

O modalitate de promovare extracurriculară a limbii ucrainene în rândul copiilor și elevilor sunt programele speciale de educație pe care le organizează, repetat, UUR (Sărbătoarea limbii materne, Concurs de recitare a poeziei ucrainene, Concurs de poezie, cântec și dans ucrainean etc.). Scopul acestor acțiuni îl constituie sensibilizarea elevilor față de limba maternă, cultivarea și încurajarea învățării ei de către toți elevii.

UUR pune un mare accent pe lărgirea ariei de cuprindere a tinerilor, venind cu proiecte care să-i aducă spre comunități.

Ion ROBCIUC

Despre Summitul NATO din Țara Galilor și situația din Ucraina

În linii mari, începutul lunii septembrie (4-5 septembrie) a stat sub semnul nevoii de securitate, al eforturilor pentru pace, și implicit, al complexității relațiilor Est-Vest, determinate de contextul actual din Ucraina.

Susținerea fermă în favoarea statului ucrainean, un pachet de măsuri care-i va permite să-și asigure mai bine securitatea, ajutorul financiar concret în valoare de 15 milioane de euro pentru reformele din domeniul apărării, alături de condamnarea fermă a acțiunilor întreprinse de Federația Rusă care au dus la deteriorarea continuă a situației din regiunile Donețk și Luhansk, au marcat discuțiile din cele două zile ale Summitului NATO desfășurat în Țara Galilor și au adus în prim-plan necesitatea conțurării unei noi viziuni de securitate a structurii nord-atlantice.

Plecând de la definirea Alianței ca sursă esențială a stabilității într-o lume impredictibilă, Declarația finală a reuniunii, adoptată de șefii de stat și de guvern ai țărilor membre NATO subliniază, încă din primele rânduri, că acțiunile agresive desfășurate împotriva Ucrainei au schimbat în mod fundamental paradigma referitoare la integritatea teritorială, libertatea și pacea Europei. Ținând cont de această extrem de gravă

stare de fapt, pe parcursul Summitului, a fost reafirmat atât sprijinul deplin pe care Alianța Nord-Atlantică este dispusă să-l acorde Ucrainei pentru suveranitatea, independența și integritatea sa teritorială, în cadrul granițelor recunoscute pe plan internațional, cât și respingerea anexării Crimeei de către Rusia, act ilegal și nelegitim. În egală măsură, au fost exprimate îngrijorări privind escaladarea conflictului din ultima perioadă, sprijinul pe care separatiștii proruși au continuat să-l primească și care a avut ca scop evident destabilizarea Ucrainei ca stat suveran. Astfel de acțiuni au fost condamnate de Alianță în termenii cei mai fermi, cerându-se Rusiei să-și retragă forțele militare din interiorul și de-a lungul graniței ucrainene și să se conformeze prevederilor dreptului internațional.

În mod evident, implicațiile crizei din partea de est a țării au constituit și constituie un real motiv de îngrijorare pentru toți partenerii vestici, indiferent de proximitatea lor geografică. Iată de ce, depășind zona de conflict, vom putea înțelege cum o Ucraină suverană și stabilă, angajată cu fermitate pe calea democrației și a statului de drept este esențială pentru comunitatea europeană și mai mult, pentru întreaga securitate euroatlantică.

În paralel, armistițiul încheiat la Minsk, cu separatiștii proruși, vine să aducă speranța mult doritei liniști în zonele atât de greu încercate în ultimele luni. Consider că implicarea părților într-un dialog constructiv, pe baza Planul de pace avansat de președintele Poroșenko, alături de depunerea de eforturi diplomatice constante, ar fi dus la evitarea pierderilor de vieți omenești și a distrugerilor materiale considerabile, înregistrate până acum. În continuare, trebuie să privim cu atenție și să reflectăm împreună asupra a modului în care vor evolua lucrurile în partea de est a Ucrainei. În contextul dat, limita dintre „a declara” și „a acționa” este deosebit de fragilă, iar o abordare unilaterală nu va fi niciodată în măsură a duce la o încetare a confruntărilor.

Deși încetarea focurilor de arme este privită cu scepticism și nu sunt acordate prea multe șanse armistițiului, vreau, totuși, să sper că logica negocierilor și valoarea fiecărei vieți umane vor prevala în fața agresiunilor și vor reprezenta un pas important spre rezolvarea în timp a situației deosebit de grave din această zonă.

Nu în ultimul rând, în numele comunității de ucraineni din România, doresc să transmit totală noastră susținere pentru independența, suveranitatea și integritatea teritorială a Ucrainei în granițele recunoscute pe plan internațional, precum și speranța de restabilire definitivă a păcii.

Ratificarea de către Parlamentul Ucrainei și Parlamentul European a Acordului de Asociere a Ucrainei la UE

În numele comunității de ucraineni din România, cât și al meu personal, doresc să salut ratificarea simultană, în ziua de marți, 16 septembrie a.c., în Parlamentul Ucrainei și în plenul Parlamentului European a Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Ucraina, inclusiv a Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător, și să transmit felicitări autorităților de la Kiev pentru hotărârea cu care au ales să facă acest important pas pentru viitorul european al țării.

Prin demararea procedurilor de ratificare în cele două foruri legislative, în aceeași zi și la aceeași oră, s-a transmis un puternic mesaj de solidaritate, coerență și angajare reciprocă atât de la Kiev, cât și de la Strasbourg, dublat de aducerea în prim-plan a racordării definitive a Ucrainei la valorile și principiile europene.

Votul parlamentarilor ucraineni și europeni vine să consolideze alegerea proeuropeană formulată în mod liber de către un popor care, în contextul geopolitic actual deosebit de complicat, se vede nevoit să lupte pentru a-și apăra suveranitatea și integritatea teritorială. Prin sprijinul pe care Uniunea Europeană îl va acorda Ucrainei, se va crea un fundament solid necesar implementării cu bine a reformelor instituționale, ceea ce va oferi stabilitate pe termen lung și dezvoltare economică.

Îmi exprim speranța că și parlamentele celorlalte state membre ale Uniunii Europene vor ratifica cât mai curând posibil Acordul de Asociere, deschizându-se astfel noi oportunități pentru consolidarea dialogului politic și a cooperării în domenii esențiale pentru cele două părți.

Materiale semnate de deputatul **Ion MAROCICO**

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737**

E-mail:

curierul.ucrainean@gmail.com

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

**Tiparul executat la
Tipografia**

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

Seminar consacrat limbilor minorităților naționale și regionale

În perioada 4-5 septembrie 2014, la Târgu Mureș, s-a desfășurat seminarul „Limbile minoritare și regionale din Europa” organizat de Fundația Culturală „Dr. Bernády György” al cărei președinte este fostul ministru și actualul deputat László Borbély.

La seminar au fost invitați reprezentanții minorităților naționale din România printre care și cei ai Uniunii Ucrainenilor din România. La acest eveniment au mai participat Peggy Heikkinen, secretar internațional al comunității suedeze din Finlanda, Zsigmond Nagy, subprefectul județului Mureș, Smaranda Enache, președintele Ligii Pro Europa.

Principala temă a seminarului a fost informarea opiniei publice cu privire la Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare care este un tratat unic între statele angajate să contribuie la crearea unui viitor favorabil dezvoltării limbilor. Carta este un cadru juridic adoptat de mai multe state din Europa pentru protecția limbilor regionale și minoritare și pentru promovarea acelor care sunt amenințate de posibilitatea de a deveni marginalizate în țările în care aceste limbi au o prezență tradițională.

Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare a fost adoptată în 1992 și a intrat în vigoare la 1 martie 1998. România a semnat Carta în 1995 care a intrat în vigoare în anul 2008.

Vorbitorii prezenți la seminar au arătat că cele mai multe state europene au semnat Carta transformând-o în practică obișnuită pentru majoritatea cetățenilor europeni. De asemenea, ea se supune principiilor cuprinse în Convenția

internațională a Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile civile și politice și este în spiritul Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale a Consiliului Europei și al Cartei Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene.

S-a mai evidențiat că în cele 47 de țări din Europa trăiesc aproximativ 340 de minorități naționale autohtone cuprinzând în total circa

100 de milioane de persoane și că față de cele 24 de limbi oficiale ale Uniunii Europene, numai în cadrul UE există 60 de limbi regionale sau minoritare, vorbite de circa 40 de milioane de oameni.

În unele țări limbile și comunitățile minoritare sau regionale se bucură de o protecție suficientă pentru păstrarea și transmiterea acestora către generații viitoare, dar în multe țări numeroase limbi au fost marginalizate și eliminate din uzul public, ducând astfel la uitarea acestora. Tocmai

datorită acestui fapt unii reprezentanți ai minorităților naționale prezenți la acest seminar au susținut necesitatea păstrării limbii lor în cadrul comunităților și au reliefat faptul că regretă că în unele familii și comunități limba maternă este neglijată sau chiar uitată.

S-a mai ridicat problema editării manualelor școlare și a materialului didactic pentru minoritățile naționale din România.

Reprezentantul Uniunii Ucrainenilor din România, Ștefan Buciuta, a adus la cunoștință celor prezenți cu regret că în urma recensământului din anul 2012 numărul etnicilor ucraineni a scăzut conform statisticilor oficiale. Cu același regret, a arătat că în unele localități unde exista cândva populația majoritară de etnie ucraineană au dispărut tablățele bilingve cu denumirea localității, iar la instituțiile publice există prea puține.

În cadrul seminarului s-a reiterat ideea că ar trebui să se reducă baremul necesar pentru inscripții bilingve de la 20% la 10%. S-a mai arătat că în Finlanda pragul este de 8% pentru populația minoritară ca să se utilizeze denumirile bilingve.

În cadrul seminarului s-a discutat că anul acesta se pregătește raportul de monitorizare asupra progresului privind implementarea prevederilor Cartei în România și că este de maximă importanță să înțelegem natura Cartei Europene a Limbilor Regionale sau Minoritare ca proces de protecție și promovare a limbilor regionale sau minoritare. Dreptul de a utiliza o limbă regională sau minoritară în viața privată sau publică este un drept inalienabil.

Ștefan BUCIUTA,
președintele UUR

Scurt comentariu referitor la implementarea Cartei Limbilor

Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare, pe care România a semnat-o încă în 1995, este singurul instrument juridic internațional care instituie obligații și care este focalizat pe protecția limbilor minoritare. Ea aduce beneficii statelor semnatare pentru că le oferă un cadru comun și recunoscut pe plan internațional pentru politicile lor lingvistice. De asemenea, oferă o experiență bogată despre felul în care declinul limbilor poate fi oprit și este reversibil.

În materie de învățământ, limbii ucrainene ar trebui să i se aplice prevederile cuprinse în partea a III-a din Carta Limbilor. Din păcate, limba ucraineană este doar una dintre materiile de studiu într-un număr limitat de școli; într-o serie de localități cu populație majoritar ucraineană din județele Tulcea și Suceava limba ucraineană maternă nu se învață deloc; nici în biserici nu se oficiază peste tot în ucraineană. De aceea, mulți ucraineni se confruntă cu asimilarea. Recensământul din 2011 confirmă această afirmație pentru că asistăm la o descreștere importantă a ucrainenilor din România.

Precizăm că nici după cea de-a doua monitorizare UUR nu a reușit să reintroducă, peste tot, studiul limbii ucrainene în grădinițe și școli.

În cadrul procedurilor penală și civilă (articolul 9 - Justiție) nu se folosește limba ucraineană. După cunoștințele noastre, nu există cazuri în care acuzatul sau împlicinatul a utilizat limba ucraineană în instanță. Vorbitorii de limba ucraineană pot prezenta cereri și primi răspunsuri în limba română, fiind bilingvi.

În ceea ce privește capitolul „Administrație și servicii publice” (articolul 10), ucrainenii din România sunt reprezentați în autoritățile admi-

nistrative și în viața publică (deputat, consilier al prim-ministrului, consilier al MEN, consilier al MC, consilieri la Prefectura Maramureș și Prefectura Suceava, primari din partea unor partide, viceprimari, consilieri județeni și locali). Aceștia sunt „specializați” pentru relația cu comunitatea ucraineană, adresându-se ucrainenilor în limba lor.

Situația demografică. Conform rezultatelor definitive ale Recensământului populației din 2011, s-au declarat ucraineni aproximativ 51.000 de persoane. Se constată, astfel, un regres considerabil al numărului ucrainenilor din România. În comparație cu penultimul recensământ (2002) se înregistrează o scădere a populației ucrainene cu 10 mii de persoane.

Cel mai mult s-a redus numărul ucrainenilor în județul Suceava (5.698 de persoane). În realitate, această cifră o putem găsi într-o singură comună, Dărmănești, din același județ, în care mai există alte aproximativ 40 de localități cu populație majoritar ucraineană.

În aceste condiții, procentul populației ucrainene a scăzut sub pragul de 20% în multe localități față de recensământul precedent.

Ucrainenilor din România li se permite folosirea antroponimelor și toponimelor tradiționale în limba ucraineană (afară de câteva cazuri din județul Suceava în care s-a renunțat la denumirea localităților în forma tradițională, ucraineană, deși pragul de 20% a fost atins).

În ceea ce privește accesul ucrainenilor la mijloacele de comunicare și informare audiovizuale, în măsura în care radioul și televiziunea au caracter de servicii publice (articolul 11), situația se prezintă în felul următor:

a) Singura emisiune de televiziune dedicată în exclusivitate ucrainenilor, cu durata de 30' săptămânal, realizează Studioul teritorial TVR din Cluj, putând fi urmărită, în toată țara, pe postul TVR 3 la prânz, orele 12:00-12:30, și repetată noaptea târziu. Evident, sunt ore total nepotrivite. În plus, reportajele transmise îi privesc numai pe ucrainenii din Maramureș. Cei din Suceava, Botoșani, Dobrogea și din Banat nu se regăsesc în aceste emisiuni. Această situație nu ne mulțumește deloc. Printr-o scrisoare, adresată conducerii TVR, am cerut mărirea spațiului de emisie și înființarea unei redacții pentru ucraineni, dar n-am primit niciun răspuns.

b) La radio emisiuni în limba ucraineană transmit, săptămânal, Radio Sighet (vineri, orele 19-20), Radio Timișoara (duminică, orele 18-19), Radio Reșița (luni, orele 14:20-14:50), Radio Iași (orele 15:00-15:30); în județul Tulcea ucrainenii nu au niciun fel de emisiuni în limba ucraineană.

Prolifică este presa ucraineană din România. UUR editează, cu sprijinul financiar al Guvernului României, patru publicații în limba ucraineană și una în limba română (toate ediții bilunare), bine primite în țară și peste hotare.

În ceea ce privește editarea de cărți, elita ucraineană oferă, anual, mai multe titluri de cărți de beletristică, critică literară, folclor, lingvistică, istorie, muzică etc., reușind să convingă lumea culturală și științifică din România și din alte țări că este capabilă să producă valori remarcabile.

Țara noastră a făcut mult în vederea promovării culturii ucrainenilor (articolul 12). Se poate vorbi de o revitalizare a ei în România. În fiecare an, în baza unui plan al proiectelor culturale, UUR organizează o serie de festivaluri, simpozioane științifice, mese rotunde, expoziții de pictură și grafică, prezentări de cărți, întâlniri ale scriitorilor ucraineni cu cititorii.

Ion ROBCIUC

În perioada 25-30 august 2014, am efectuat, împreună cu o echipă a postului TVR 1, o serie de deplasări în comunitățile de ucraineni din județul Tulcea.

Vizitele au avut loc ca urmare a invitației adresate de către președintele filialei Tulcea a Uniunii Ucrainenilor din România, domnul Dumitru Cernencu, și și-au propus atât prezentarea și promovarea tradițiilor și obiceiurilor ucrainenilor din zonă, cât și stabilirea unui dialog cu membrii comunității, în vederea semnalării problemelor cu care aceștia se confruntă și a găsirii de soluții. Oficial, conform datelor ultimului recensământ, în județul Tulcea s-au declarat doar aproximativ 1200 de persoane ca fiind de etnie ucraineană, dar în realitate numărul acestora este mult mai mare, între 8000-10000, ucrainenii fiind stabiliți în zonă de la începutul secolului al XIX-lea, odată cu apariția primelor așezări.

Întâlnirile și filmările au fost realizate în municipiul Tulcea (25

Din activitatea deputatului UUR

nerea activităților acestor ansambluri, precum și în păstrarea și promovarea specificului ucrainean din zonă îl are președintele filialei Tulcea a Uniunii Ucraine-

Horia Teodorescu, cu primarii comunelor Crișan și Sfântu Gheorghe, domnii Ilie Munteanu și, respectiv, Valentin Sidorencu, care, la rândul lor, au oferit asigurări pentru acordarea în continuare a sprijinului necesar în diverse domenii. În acest sens, prin amabilitatea domnului primar Sidorencu, a fost pus la dispoziția organizației locale a Uniunii Ucrainenilor, un spațiu cu titlu gratuit, în incinta Căminului Cultural, unde de acum înainte, ucrainenii din Sfântu Gheorghe se vor putea întâlni cu diverse ocazii.

Totodată, programul a mai cuprins vizitarea Muzeului de Etnografie și Artă Populară din Tulcea, a muzeelor din Crișan și Sfântu Gheorghe, care găzduiesc expozate etnografice de la 1800, ce au aparținut ucrainenilor stabiliți în acea zonă, a bisericilor din localitățile vizitate, în mod deosebit remarcându-se cea din Caraorman, unde se află icoane aduse din Odesa, în anii 1865-1868, și cea din Pardina, unde marile sărbători se oficiază și pe stil vechi.

Am transmis mulțumiri pentru profesionalismul și disponibili-

Tulcea a Uniunii Ucrainenilor din România, pentru întreg programul vizitei, contribuția deosebită în organizarea întâlnirilor cu autoritățile locale și cu ucrainenii din localitățile vizitate, precum și pentru implicarea deosebită în promovarea valorilor culturale ucrainene.

La 15 septembrie 2014 am participat la festivitățile de deschidere a noului an școlar la Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției.

La eveniment au mai luat parte E.S. domnul Teofil Bauer, ambasadorul Ucrainei în România, care a donat manuale noi, în limba ucraineană, elevilor din clasa a IX-a, reprezentanți ai autorităților locale, inspectorul școlar pentru minoritatea ucraineană, doamna Simona Malearciuc, consilierul pentru învățământul în limba ucraineană din cadrul Ministerului Educației Naționale, doamna Elvira Codrea, cadre didactice și numeroși părinți, alături de presa locală și de o echipă a postului TVR 1.

Domnul deputat Ion Marocico a apreciat în mod deosebit organizarea întregului eveniment de către domnul Casian Pițura, directorul Liceului „Taras Șevcenko”, primirea tuturor invitațiilor cu pâine și sare, precum și momentul artistic cu specific ucrainean prezentat de un grup de eleve ale liceului.

Pe parcursul discuțiilor pe care le-am avut, cu ocazia acestei vizite, cu reprezentanți ai autorităților locale și județene, conducerea Liceului „Taras Șevcenko” și reprezentanți ai Inspectoratului Școlar Județean Maramureș, a fost abordată cu predilecție problema patrimonială a clădirii în care funcționează liceul și s-au căutat soluții pentru modernizarea, cât mai curând posibil, a ultimelor săli de clasă care se impun aduse la standarde corespunzătoare desfășurării activităților educaționale, în cele mai bune condiții.

În programul deplasării în județul Maramureș a domnului deputat Ion Marocico, împreună cu echipa postului TVR1, mai sunt prevăzute vizite la școlile la care învață copii din comunitatea ucraineană, unde domnul deputat urmează să împartă aproximativ 180 de abecedare.

Ion MAROCICO,
deputat

și 30 august) și în localitățile cu importante comunități de ucraineni precum Crișan, Caraorman (26 august), Sfântu Gheorghe (27 august), Letea (28 august), Pardina (29 august) și au încercat să surprindă aspecte specifice din viața etniei ucrainene din zona Deltei Dunării: amenajarea gospodăriilor, tainele pescuitului sau ale prelucrării stufului pentru acoperitul caselor, costumele populare cu anumite motive ornamentale, obiectele de artizanat confecționate de meșterii populari, dansurile, cântecele religioase sau de sărbătoare, mâncărurile tradiționale - *varenyky*, *malosolka*, *saramura* sau *borșul de pește* etc.

În mod deosebit, a fost remarcată activitatea grupurilor vocale „Zadunaiska Sici” din Tulcea, „Rybalka” din Crișan, „Veselka” din Caraorman, „Ciorne more” din Sfântu Gheorghe, „Bila roja” din Letea și „Dunai” din Pardina, care au prezentat scurte programe artistice și au arătat odată în plus importanța transmiterii tinerei generații a esenței etnofolclorice ucrainene. Un rol aparte în susție-

nilor din România alături de președinții organizațiilor locale vizitate: doamna Lucica Gherman, doamna Gabriela Artimov, doamna Augustina Ioniță, domnul Ion Maxim și domnul Dumitru Danilencu.

Cu ocazia acestei deplasări, am purtat discuții atât cu membrii comunității de ucraineni din zonă despre probleme pe care aceștia le au, cât și cu președintele Consiliului Județean Tulcea, domnul

tatea de care a dat dovadă întreaga echipă a postului TVR 1, coordonată de doamna Nicoleta Epure, realizatoarea emisiunii Europolis, și domnului Dumitru Cernencu, președintele filialei

Doamne bun, în veci tu oare
Mă dezbari de tine,
Îmi întorci în lături fața,
Te lepezi de mine?
Cât timp sufletu-mi să-mi chinui,
Să bolesc în viață?
Cât mă va privi dușmanul
Și-mi va râde-n față?...
Mântuiește-mă, preasfinte,
Sufletu-mi salvează,
Ca să nu-mi spună dușmanul:
"L-am făcut să cază."
Toți netrebnicii vor râde,
Când mâhnit cădea-voi,
Scapă-mă de cazna crudă,
Că eu mă ruga-voi
Și voi lauda de-a pururi
Facerile tale,
Cu inima mea preacurată,
C-un psalm nou, agale.

Traducere de Ion COZMEI

(Urmare din numărul anterior)

Poemul „Fata vrăjită“ își redobândește titlul potrivit (față de *Nebuna* lui Victor Tulbure!) și se deschide solemn, asemeni originalului, cu vestitul imn despre măreția Niprului, simbol al măreției Ucrainei: „Suspina Niprul larg, se zbate/Și vântul șuierând turbat/Apleacă sălciile-nalte, /Ridică valu-nvolburat./ Și luna palidă-n văltoare/Prin nori se-arată când și când/ Ca barca în albastra mare/ Ba apărând, ba dispărând./Nu au cântat cocoșii încă/Nimeni în jur nu glăsuia,/Doar buhele țipau în luncă/Și-arar arțarul scârțâia“. Drama fetei vrăjite se consumă pe fundalul Niprului istoric, iar poemul formal îi urmează cursul, cu strofe de respirație largă, când precipitate în stil popular, asemeni cântului și descântului, când narativ-dramatic, asemenea vieții, cu o rimă alternantă, când încrucișată, când asonantă, când paralelă sau monorimă, cu ritm și măsură variate în funcție de zbuciumul eroinei - elemente prozodice de care Ion Cozmei ține seama întru totul, ba mai mult, respectă corespondența timpurilor, adeseori și a formelor gramaticale, cu mici inerente scăpări de ordin lexical, semantic și mai ales simbolic. Ca să păstreze farmecul textului șevcenkian, e nevoit să adapteze expresii și forme lexice românești corespondente, fără să afecteze vreodată dimensiunea versurilor și a poemului, fără a exagera ca Victor Tulbure, care mărește poemul cu opt versuri!

Poemul *Slujnica*, dedicat mamei eterne, este pur și simplu de o fidelitate uimitoare, încât citindu-l ai zice că recunoști prezența cobzarului valah, care desigur ar fi știut și românește și, poate, de aceea a ales-o pe Ana idealul devotamentului feminin, simbolul sacrificiului matern, povestindu-i drama: „Eu nu-s slujnică, nu-s Ana, /Eu... și amuțeste./Plânge Marko și se miră./Ea din nou tresare./Îl privește-adânc și tai-nic/lacrimi varsă-amare./ Iartă-mă!-

„CEL MAI BUN TRADUCĂTOR AL POETULUI NAȚIONAL AL UCRAINEI TARAS ȘEVČENKO“

Interviu cu scriitorul Ion Cozmei, vicepreședinte al Societății Scriitorilor Bucovineni

n străină casă/Mi-am trăit eu drama.../Iartă-mă, copile dragă, /Eu...eu îți sunt mama./Și-a tăcut...“
În sfârșit, faptele din poemul *Haidamacii* ne sunt transmise prin gura cobzarului valah, martor ocular al evenimentelor, deși sursa reală care i-a slujit lui Șevcenko în reconstituirea răscoalei din 1768 (Koliivșcina) împotriva șleahței poloneze a fost chiar bunicul său, iar poemul - cum apreciază N. Tihonski - „izvorăște direct din sufletul poetului. Aceasta nu e o legătură de versuri moarte, compusă de o minte și-o pană rece; acesta e un cânt adânc interiorizat în sufletul poetului, întrupat în sunete vii, ce pătrund în profunzimea inimii noastre (...) cu adevărat cântat de un cobzar.“

Prin urmare, în *Haidamacii* paginile se cântă, nu se citesc, deși aici e și poezie și proză, dar totul e ritmat muzical, iar traducătorul are meritul incontestabil de a-i păstra structura vie, muzicalitatea originală și în varianta românească, poemul întinzându-se în peste 60 de pagini. Atmosfera specifică creației șevcenkiene e recreată prin folosirea unui lexic popular, deseori cu iz arhaic, iar multe dintre expresii, strigături, zicale au primit echivalențe românești fără ca textul să sufere, ci, dimpotrivă, să fie plăcut și apropiat originalului și, bineînțeles, cititorului.

Noua versiune a *Cobzarului* lui Șevcenko în românește îi restituie geniului ucrainean adăvarata aură a unui mare romantic european, asemenea lui Eminescu, Byron, Schiller, Miczkiewicz, Pușkin, înfățișându-l ca poetul celor mai profunde și fine trăiri general umane, un biograf al inimii, un artist dintre cei mai rafinați, cu adevărat un mare cobzar universal.

Marele *Cobzar* ucraineano-român, apărut într-o ediție elegantă a Editurii „Moldova“, Iași, 1999, nu satisface nici pe departe nevoile cititorilor bilingvi cu cele 400 de exemplare și se impune ca Uniunea Ucrainenilor din România, care a finanțat editarea cărții, să ia măsurile de rigoare, întrucât opera lui Șevcenko - spun ucrainenii - e o sfințenie, iar de cele sfinte toți avem nevoie.“

Emil Simion: Ați susținut doctoratul cu o teză despre creația lui Taras Șevcenko și receptarea ei în limba română. Ce criterii, ce repere ați avut în vedere atunci când l-ați ales pe cel mai mare poet al Ucrainei?

Ion Cozmei: Dragă domnule Emil Simion! Povestea tezei mele de doctorat e destul de interesantă. M-am înscris mai întâi la Universitatea din Cernăuți, îndrumătorul de lucrare urmând să-mi fie profesorul universitar Grigore Bostan, membru de onoare al Aca-

demiei Române. Titlul lucrării mi-a fost sugerat de un alt membru de onoare al Academiei Române, profesorul universitar dr. Constantin Ciopraga, profesorul meu la Universitatea „Al. I. Cuza“ din Iași. *Coincidențe romantice la Eminescu și Șevcenko*. Am susținut chiar aspirantura cu *Fiolozofia lui Blaga*. Din motive obiective (examenle și referatele trebuiau susținute la Chișinău), m-am îndreptat spre Universitatea din București, cu teza *Taras Șevcenko - poetul național al Ucrainei și receptarea lui în România*, sub îndrumarea profesorului universitar dr. Ion Petrică, pe care am absolvit-o cu mențiunea „Magna cum laude“ în anul 2006. De ce l-am ales pe Șevcenko? Este mai mult decât normal: aveam deja publicate cărți de traducere din poetul național al Ucrainei, dar și titlul primei lucrări din doctoratul de la Cernăuți conținea numele lui Șevcenko. Așa că m-am aplecat pe activitatea celui mai mare scriitor al ucrainenilor de pretutindeni.

Și nu-mi pare rău că prin teza mea de doctorat și prin traducerile mele am devenit, potrivit șevcenkologilor din România și Ucraina, „cel mai bun traducător în limba română al poetului național al Ucrainei, Taras Șevcenko.“

Emil Simion: V-aș ruga să precizați câteva teme și motive din lirica șevcenkiană?

Ion Cozmei: Potrivit lucrării mele de doctorat, l-am încadrat pe „marele cobzar“ în rândul romanticilor europeni. Iată un citat din lucrarea mea de doctorat: „Cel care a revoluționat limba și literatura ucraineană și care a sfințit adevărata conștiință națională a poporului ucrainean a fost Taras Șevcenko (...) Taras Șevcenko „cel mai mare scriitor ucrainean și unul dintre cei mai însemnați reprezentanți ai romantismului literar slav și european“, nu a beneficiat, de-a lungul timpului, de o receptare critică axiologică și obiectivă, opera sa poetică fiind marginalizată în favoarea literaturii ruse sau privită, de cele mai multe ori, doar din punct de vedere social, „revoluționar“, neglijându-se, aproape total, dimensiunea existențială a mesajului său poetic, a spiritului său romantic, în concordanță cu idealurile și estetica romantică europeană (...). Este aproape de neînțeles că marii teoreticieni ai romantismului european (Albert Béguin, Philippe van Tieghem, René Girard, Gaston Bachelard) nici măcar nu pomenesc, în studiile lor, numele lui Șevcenko Romanticismul și visul al lui A. Béguin, câtă vreme visul este o componentă esențială a esteticii șevcenkiene. Nu altfel s-a întâmplat și în spațiul literar românesc, unde numele și opera lui Șevcenko au circulat cu parcimonie, deși

Constantin Dobrogeanu - Gherea, Zamfir Arbore și N. Zubcu - Codreanu au popularizat în România poezia bardului ucrainean încă la sfârșitul secolului al XIX-lea. Probabil că viziunea sociologizantă impusă de Gherea asupra creației șevcenkiene, viziune preluată, tezist, după 1945, de Mihail Sadoveanu și Mihai Beniuc a influențat inapetența exegeților români față de romanticul Șevcenko, tradus în românește timp de peste patru decenii numai de Victor Tulbure, poet cu un profund simț prozodic, dar necunoscător al limbii ucrainene. Poate și astfel se explică faptul că o reputată exegetă a romantismului în România, Vera Călin, profesor de literatură universală la Universitatea din București, nici măcar în ediția revăzută și adăugită a studiului său despre romantism nu amintește numele lui Șevcenko, deși estetica, istorismul, tipologia, folclorul, lirismul, spiritul satiric și ironia romantică sunt trăsături esențiale ale operei marelui ucrainean.

Surprinde, de asemenea, neîncluderea romantismului ucrainean prin Șevcenko, în primul rând, în *Istoria literaturii universale* a lui Ovidiu Drimba, în cadrul capitoului *Romantismul în alte țări*, unde își găsește loc romantismul din Polonia, Ungaria, Finlanda și Bulgaria.

Avem în față o monografie mai recentă despre un poet romantic din spațiul slav, recunoscut și apreciat la nivel universal, polonezul Adam Mickiewicz, semnată de Stan Velea. Realitatea istorico-literară a confirmat că marele poet polonez a înrăurit fundamental romantismul ucrainean, „care creează punțile unor interesante interferențe literare pe făgașul luptelor împotriva autocrației rusești pentru că, la fel ca și în literaturile megieșe (cu excepția literaturii ruse), bineînțeles, trăsăturile esențiale ale acestui curent în Ucraina sunt lupta de eliberare și renașterea întregii spiritualități naționale. „Aserțiunea lui Stelian Gruiă întărește încă o dată „corespondențele“ romantismului polonez cu cel ucrainean: „De aceea, procesul de sedimentare a romantismului în țara de pe Nipru se aseamănă foarte mult cu cel polonez, cu care dealtminteri se și interferează adesea.“

(Continuare în numărul următor)

A consemnat Emil SIMION

În curând, Uniunea Ucrainenilor din România va împlini un sfert de secol de existență și, cum e firesc, la așa un eveniment aniversar, ea va trebui să prezinte un bilanț al activității pe toate planurile și, în primul rând, pe cel cultural, unul dintre cele mai importante în propășirea unei comunități etnice. Evident că va trebui evocată acea perioadă de început de drum, un drum sinuos și dificil, plin de căutări (că doar ucrainenii din România înainte nu au avut dreptul de a-și desfășura manifestări culturale proprii, decât, eventual, să participe la unele acțiuni multiculturale cu ocazia „Cântării României“, permise de apusul partid comunist). Treptat, în primii ani de după 1989, ucrainenii au început să

Acțiuni culturale ucrainene care nu trebuie abandonate

vitregiți din punctul de vedere al culturii din cauza situației create de Dumitru Morhan care a dus la blocarea conturilor UUR din mai până în luna noiembrie. În acea perioadă nefastă, cu toate că MC a avut, prin Programul Prioritar, bani destinați pentru 5 proiecte culturale ucrainene, dacă UUR nu a putut să avanseze banii, proiectele s-au pierdut.

Au fost, însă, și cazuri în care unele acțiuni demarate de UUR cu mare succes, devenind tradiționale pe parcurs, fără nici un motiv obiectiv, și-au pierdut din „ritmicitate“, ba chiar au fost abandonate. Pot să dau doar câteva exemple elocvente.

Chiar în primul an după Revoluție a fost organizată de filiala UUR Maramureș prima ediție a „Festivalului folclorului ucrainean“ care a reușit să strângă, în comuna Ruscova, câteva formații artistice din județ și un ansamblu folcloric ucrainean de dincolo de Tisa. A fost un prim semnal fericit că ucrainenii pot fi împreună, „în cuget și-n simțiri“, și pot să se organizeze singuri. Festivalul a continuat în următorul an în comuna Copăcele din Banat, cu participarea formațiilor artistice bănățene cărora li s-au alăturat și confrăți ucraineni din Bucovina și oaspeți din Iugoslavia și Cernăuți. În 1992, el s-a

transformat într-un adevărat festival folcloric național, cu participare internațională, ceea ce s-a întâmplat în orașul dobrogean Tulcea, după ce am preluat „frâiele“ activității culturale ucrainene. Era lesne de înțeles că un festival mare, cu o paradă a portului popular adecvată, cu posibilitățile de cazare pentru toți participanții dinafară (cel puțin 200 la număr) se poate organiza doar în localitățile urbane care pot oferi astfel de condiții. Următorul festival care încheia acel cerc al filialelor mari ale UUR (Maramureș, Banat, Dobrogea, Bucovina) era organizat în Siret, precum și în unele localități din apropiere: Negostina, Rogojești etc. Speram că după aceea reușită nemăipomenită din vara anului 1993, în care chiar și participanții din Ucraina apreciau că festivalul nostru poate rivaliza cu orice festival de

altădată, în acest sens, fiindcă dispune, în condițiile crizei mondiale, de tot mai puțini bani. Sperăm că la următoarea rectificare de buget să se acorde susținerea financiară măcar pentru câteva dintre proiectele consacrate, destinate minorității ucrainene.

O altă problemă cu care se confruntă comunitatea noastră este permanenta amănare a acțiunilor culturale programate, cu riscul de a nu mai putea fi uneori realizate deloc. Din ce am observat la ucrainenii din diaspora, la ei perioada de desfășurare a unor acțiuni culturale tradiționale este, cum se spune, „bătută în cuie“, după care fiii satului și alți oameni interesați de acțiune, se orientează în a-și programa concediile de odihnă. Este cazul Festivalului „Lemkivskavatra“ din Polonia, al „Sărbătorii culturii ucrainenilor-rusinilor“ din Svydnyk (Slovacia), al Festivalului „Cervona kalyna“ din Kula (Serbia), la care am avut plăcerea să particip cândva și să realizez că acestea nu durau ca la noi o zi - două, ci cel puțin trei.

renume al lor, el va prinde aripi și va continua cu și mai mare succes. Ceea ce, din păcate, nu s-a întâmplat. În Maramureș, de pildă, el nu s-a mai întors nici până astăzi. Această idee generoasă de a aduna „sub aceeași cupolă“ ansambluri artistice ucrainene reprezentative din toată țara și din străinătate nu a mai fost îmbrățișată de însuși primul organizator al festivalului.

Am reușit, totuși, ca în vara anului 2010, având înțelegerea unor buni colaboratori din cadrul UUR - filiala Banat, să „resuscitez“

întrucâtva acest festival, prin susținerea MC, aducându-l la Timișoara și Criciova, unde am adunat câteva formații din țară, în afara celor bănățene, una din Ucraina și alta din Serbia, spre marea bucurie a participanților, a spectatorilor și a celor implicați. Am nădăjduit iarăși că el nu se va mai „poticni“ niciodată, mai ales după ce am reușit să-l readucem în 2011 și la Tulcea unde festivalul, organizat în plină vară, chiar și pentru o singură zi, s-a dovedit a fi o reușită, „gustat“ de spectatori și de turiști ai Deltei. De atunci tot așteptăm ca festivalul să se întoarcă din nou în Bucovina și să-și continue cursul. Frică-mi este că nici în acest an, în preconizata luna august-septembrie, acuși pe terminate, nu se va mai putea realiza, deoarece nu și-a pornit adecvat „motoarele“. Un astfel de festival, pentru a-și atinge scopul, startează cu organizarea cu cel puțin 3-4 luni înainte. Oare chiar nu se dorește să realizăm ceva mareț și important pentru comunitatea noastră, cum fac alte etnii, chiar și mai mici decât noi? Suntem, totuși, a treia etnie din țară și nimeni nu ne împiedică să ne dezvoltăm, cel puțin din acest punct de vedere! Iar un astfel de festival de folclor al ucrainenilor care să adune toate forțele culturale ucrainene contribuie cel mai bine la cunoașterea reciprocă și la colaborarea dintre toți ucrainenii din România, precum și cu cei din Ucraina și din diaspora, de la care avem toți de învățat!

Ce-i drept, Ministerul Culturii, în ultimii ani, nu a mai avut un aport atât de semnificativ ca

altădată, în acest sens, fiindcă dispune, în condițiile crizei mondiale, de tot mai puțini bani. Sperăm că la următoarea rectificare de buget să se acorde susținerea financiară măcar pentru câteva dintre proiectele consacrate, destinate minorității ucrainene.

O altă problemă cu care se confruntă comunitatea noastră este permanenta amănare a acțiunilor culturale programate, cu riscul de a nu mai putea fi uneori realizate deloc. Din ce am observat la ucrainenii din diaspora, la ei perioada de desfășurare a unor acțiuni culturale tradiționale este, cum se spune, „bătută în cuie“, după care fiii satului și alți oameni interesați de acțiune, se orientează în a-și programa concediile de odihnă. Este cazul Festivalului „Lemkivskavatra“ din Polonia, al „Sărbătorii culturii ucrainenilor-rusinilor“ din Svydnyk (Slovacia), al Festivalului „Cervona kalyna“ din Kula (Serbia), la care am avut plăcerea să particip cândva și să realizez că acestea nu durau ca la noi o zi - două, ci cel puțin trei.

(Continuare în numărul următor)

Iaroslava COLOTELO,
consilier al Ministerului Culturii,
vicepreședinte al UUR

Proiectul

„Într-o lume aflată în permanentă schimbare, Uniunea Europeană dorește să devină o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. În practică, Uniunea a stabilit cinci obiective majore - ocuparea forței de muncă, inovarea, educația, incluziunea socială și mediul/energia - care urmează să fie îndeplinite până în 2020. Statele membre au adoptat propriile lor obiective naționale în aceste domenii. Diverse acțiuni la nivel european și național vin în sprijinul Strategiei“.

José Manuel Barroso, Președintele Comisiei Europene

Într-o Europă multietnică și multiculturală, eliminarea unor stereotipuri adânc săpate în mentalul colectiv se poate face doar prin cunoașterea și acceptarea „celuilalt“ ca parte componentă a ceea ce înseamnă istorie comună. Indiferent că este vorba de o țară, o regiune, sau o localitate oarecare.

În spiritul acestei idei, Direcția Generală Învățământ în Limbile Minorităților Naționale din cadrul Ministerului Educației Naționale, în

parteneriat cu Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României și cu Reprezentanța Comisiei Europene în România, a lansat proiectul „Călătoria mea multiculturală“ destinat unităților de învățământ pre-universitar din toată țara pe categorii de vârstă: primar și gimnazial la activități practice cu temele *Cunoaște-mă pe mine!* și/sau *Micii exploratori!* în cadrul cărora elevii aparținând minorităților naționale dintr-o unitate de învățământ,

prin diverse mijloace și metode, trebuiau să promoveze limba, cultura, tradițiile, obiceiurile minorității din care provin și/sau să experimenteze și să explice din punct de vedere științific, fenomene din natură. Activitățile pro-

„Călătoria mea multiculturală“

puse pentru nivelul primar au avut ca timp de desfășurare maximum 60 de minute, iar cele de la nivelul gimnazial maximum 100 de minute. În fiecare activitate trebuiau cuprinși minimum 10 elevi (indiferent de nivelul de învățământ) și minimum o minoritate.

Activitățile s-au desfășurat în mediu formal/nonformal, în limba maternă și/sau română. Fiecare activitate trebuia să aibă un mesaj (reprezentat prin desen, exprimat prin cuvinte, afiș, o scenetă cu conținut de educație ecologică/educație multiculturală (max. 7 minute etc.) în concordanță cu tema aleasă și trebuia finalizată cu o broșură/pliant bilingv/trilingv/ă (după caz), care să cuprindă cuvinte, expresii, ilustrate (max. 20) conform tematicii alese.

Derulat în perioada 21 februarie - 9 mai 2014, în colaborare cu inspectoratele școlare județene, proiectul și-a propus „să promoveze educația bazată pe incluziune socială, multilingvism și inovație“, prin activități specifice, care să pună în valoare limba, cultura, istoria, tradițiile, obiceiurile în contextul sistemului de învățământ românesc și a multilingvismului, prin care să se reflecte diversitatea culturală și lingvistică, raportată la cadrul general al tratatelor UE și la promovarea educației transdisciplinare și spre o mai bună cunoaștere și înțelegere a acestora de către majoritari. Proiectul a cuprins activități diverse, de la scenete, dansuri, poezii până la expoziție culinară, activități care au contribuit la promovarea educației inclusive, a diversității, a egalității de șanse la nivelul comunității, fiind implicați elevi

atât de nivel primar, cât și gimnazial, precum și mai multe cadre didactice din 87 de unități școlare din 22 de județe, din care 36 de școli au fost premiate, incluzând 13 minorități, precum maghiari, germani, ucraineni, sârbi, slovaci,

turci, rromi, ruși-lipoveni, greci, italieni etc. Din partea minorității ucrainene s-au înscris patru școli din județul Maramureș: Școala Gimnazială Remeți, Școala Gimnazială Rona de Sus, Școala Gimnazială Valea Vișeuului și Liceul Tehnologic Poienile de Sub Munte, toate cele patru școli având convingerea că dialogul interetnic poate fi cultivat cu succes în rândul elevilor, iar beneficiul comunicării în ambele sensuri fiind dublat de dobândirea unor cunoștințe interdisciplinare. Disponând de predare în limba ucraineană, două din aceste școli și anume Școala Gimnazială Rona de Sus și Liceul Tehnologic Poienile de sub Munte au fost premiate și au fost invitate să participe la festivitatea de premiere.

Vineri, 16 mai, sediul Reprezentanței Comisiei Europene la București a găzduit festivitatea de premiere a participanților Proiectului Național „Călătoria mea multiculturală“. Festivitatea de premiere a constat într-o călătorie multiculturală în cadrul căreia elevii, toți în costume populare specifice fiecărei etnii au prezentat pe scurt proiectul școlii și au fost răspățiți cu diplome din partea ministerului și daruri și cu vizite la Palatul Parlamentului și Muzeul „Grigore Antipa“.

*Elvira CODREA,
consilier D.G.I.L.M. - M.E.N*

Festivalul Internațional al Educației la Iași

Festivalul Internațional al Educației (FIE), ediția a II-a, 2014, s-a desfășurat în acest an în perioada 20-29 iunie și s-a dorit a fi o sărbătoare a culturii și a educației, în contextul aspirației Iașului de a deveni Capitala Culturală Europeană în 2021.

Organizatorii FIE 2014 au fost Primăria Municipiului Iași și Fundația Iași Capitala Culturală Europeană, iar ambiția lor, asumată în fața ieșenilor, a fost aceea de a oferi comunității cât mai multe evenimente culturale și educative, de la concerte de stradă la simpozioane cu caracter academic, de la teatru experimental la conferințe motivaționale.

În cadrul acestui festival, la fel ca și anul trecut, filiala Iași a UUR a fost invitată să participe cu ansamblul de dansuri ucrainene „Veselka“.

Pe lângă alte minorități din județ, care au

luat parte la acest festival, ansamblul „Veselka“ a susținut 4 spectacole de excepție, în cele mai frumoase zone ale Iașului, începând cu parcul Grupului Statuar al Voievozilor de lângă Casa de Cultură a Studenților, în deschiderea festivalului, și terminând cu Bulevardul Ștefan cel Mare, în fața Primăriei Iași, la închiderea festivalului.

Cel mai călduros și numeros public, l-am avut în parcul Alexandru cel Bun, Piața Voievozilor și esplanada Oancea din Tătărași. Oameni de toate vârstele au înconjurat scena, urmărindu-ne cu atenție, aplaudau încontinuu. Iar copiii din public chiar încercau să danseze odată cu noi, imitând pașii tradiționalului dans ucrainean „Hopak“.

Caracterul internațional al festivalului a fost dat în acest an nu numai de invitații din străinătate, din peste 28 de țări, ci și de organizarea, în

paralel, de acțiuni în cadrul FIE la Cernăuți. În acest fel, publicul din Bucovina de Nord și Iași s-a putut bucura de aceleași spectacole și manifestări educaționale, așa cum este normal să se întâmple în Europa secolului XXI, în două orașe înfrățite și cu o istorie comună interesantă, care ar merita o atenție specială din partea scriitorilor și istoricilor noștri.

Încă un eveniment la care filiala Iași și-a adus o contribuție însemnată fiind apreciată de publicul spectator și de organizatorii evenimentului. Noi ne-am făcut datoria și poate că munca noastră va fi recunoscută și apreciată și de conducerea UUR. Acești copii minunați depun mult suflet în ceea ce fac, sunt recunoscuți pe plan local și nu numai. Ar fi bine ca și conducerea centrală să găsească posibilități de stimulare a tinerilor dansatori și a celor ce se implică în menținerea nivelului de pregătire al formației la cote ridicate.

Avem convingerea că va veni „soarele“ și pe strada noastră.

*prof. Rodica FĂLIȘTEANU,
coordonator al ansamblului „Veselka“*

În ciuda căldurii toride care a dominat sfârșitul de lună, finalul lunii iulie a avut o importanță deosebită pentru comunitatea ucraineană din nordul Dobrogei.

Această importanță vine de la faptul că împreună cu prietenii noștri din Ucraina am reușit să finalizăm prima parte a filmului documentar despre ucrainenii din nordul Dobrogei, iar acțiunea de promovare a filmului, printr-o fericită coincidență, a avut loc pe timpul Festivalului de Film Interetnic, ediția a IX-a, festival desfășurat la Tulcea în perioada 21-27 iulie la care au participat minoritățile trăitoare în județul nostru.

De la început trebuie să remarc faptul că împreună cu Valentyn Sperkaci și Vladimir Frolov, ambii din Kiev, Ucraina, specialiști în producerea de filme documentare, către sfârșitul anului 2013, timp de 3 săptămâni am brăzdat în lung și-n lat localitățile din Delta Dunării și din partea continentală, unde au trăit sau mai trăiesc etnici ucraineni cu dorința de a găsi cât mai multe izvoare scrise și nescrise referitoare la viața și activitatea atât a cazacilor zaporozieni sosiți pe meleaguri nord-dobrogene, cât și despre ceilalți ucraineni plecați în bejenie din diferite motive.

Pe timpul efectuării filmărilor am trecut prin situații neprevăzute, chiar hazardate uneori. Am avut un program foarte aglomerat, cu multă alergătură la propriu și la figurat, care în final s-a concretizat într-un material filmat de circa două ore din care, din lipsă de fonduri, nu am putut realiza, în prima fază, decât un film documentar de 30 de minute.

Acțiunea propriu-zisă a debutat în seara zilei de vineri, 26 iulie, când am așteptat cu bucurie sosirea unei delegații importante din Ucraina în frunte cu domnul Ivan Draci, erou al Ucrainei și președinte al Asociației „Ucraina-Lumea“, unul dintre cei mai citiți poeți ai Ucrainei, însoțit de doamna Alla Kendzera, secretar general al acestei asociații, Valentyn Sperkaci, regizor și producător de film, delegație însoțită de artiști consacrați ai Ucrainei în frunte cu Raisa Nedașkivska însoțită de interpretele de muzică Lesea Gorova și Ruslana Loțman.

A doua zi, împreună cu oaspeții, am depus un buchet de flori la monumentul închinat cazacilor zaporozieni de la Dunavățu de Sus și un buchet de flori la bustul poetului Taras Șevcenko amplasat la Tulcea. În după-amiaza zilei de sâmbătă, împreună cu invitații, am participat la premiera filmului documentar „Zadunaiska Sici“ care s-a desfășurat în cadrul Centrului Cultural „Jean Bart“.

Manifestarea a deschis-o președintele filialei Tulcea a UUR, Dumitru Cernencu, care i-a invitat pe scenă pe Ivan Draci, Alla Kendzera, Valentyn Sperkaci și, bineînțeles, pe președintele UUR, Ștefan Buciuța.

După o scurtă prezentare a delegației și un

Premiera filmului documentar „Zadunaiska Sici“

cuvânt de bine, rostit de fiecare dintre invitați, am prezentat câteva din gândurile și dorințele care ne-au stimulat pentru a produce acest film documentar.

Manifestarea a continuat cu un scurt program artistic prezentat de copiii noștri de la ansamblul „Zadunaiska Sici“ unde cei mici și cei mari, coordonați de Laura Doroftei, Nichiforov David și Ștefana Cernencu au stârnit ropote de aplauze prin dansurile și cântecele prezentate publicului.

De asemenea, Laura Doroftei a interpretat o melodie ucraineană, acompaniată într-un mod aproape profesionist de către cei mai mici copii ai noștri într-un dans tematic bine conturat. A urmat un moment artistic unic cel puțin pentru noi tulcenii oferit de către doamna Nedașkivska care a recitat versuri din creația Lesei Ukrainka și a lui Taras Șevcenko, versuri care au impresionat întregul auditoriu.

Programul artistic a continuat cu recitalurile susținute de Lesea Gorova și Ruslana Loțman care prin melodiile interpretate, prezența scenică și modul de comunicare cu publicul s-au bucurat de un deosebit succes, fiind de departe cea mai reușită și profesionistă prezență ucraineană pe scenele din Tulcea.

La finalul manifestării, pe ecranul amenajat în incinta Centrului Cultural „Jean Bart“

a fost prezentat filmul documentar „Zadunaiska Sici“, iar după încheierea acțiunii ne-am îndreptat cu mic cu mare în foaierea teatrului unde timp de o oră, în cadrul unei minirecepții oferite de UUR - filiala Tulcea s-a dezbătut, analizat, laudat și criticat filmul documentar.

După încheierea manifestării de la teatru, ne-am deplasat spre Hotelul „Egreta“ unde delegația ucraineană, împreună cu domnul Ștefan Buciuța, domnul Veaceslav Kușnir, doamna Iaroslava Colotelo și scriitorii Mychailo Mihailiuc, Ivan Covaci și Mykola Corsiuc, în cadrul unei mese rotunde în prezența reprezentanților presei noastre ucrainene (Terezia Șendroi și Ștefania Ganciu) a discutat

câteva probleme și concluzii legate de activitatea cazacilor transdunăreni precum și modalități ca activitatea aceasta să continue, evident, pe alte coordonate. Astfel a fost reiterată ideea construirii unui complex muzeal la Dunavățu de Sus în apropierea locului unde în perioada 1813-1828, a funcționat „Zadunaiska Sici“, complex care să cuprindă o formulă apropiată cetății de odinioară, iar la nevoie acest complex muzeal să poată fi utilizat în viitor atât din punct de vedere turistic, cât și ca centru de instruire - perfecționare a tinerilor noștri ucraineni atât din țară, cât și din Ucraina.

De asemenea, a fost abordată ideea amplasării pe dealul din apropierea satului

Dunavățu de Sus a unui monument (troiță) care să reprezinte chipul Maicii Domnului pentru a ilustra încă o dată respectul și închinarea cazacilor zaporozieni față de Maica Domnului.

Personal am adus în discuție faptul că în zona noastră se simte nevoia

din ce în ce mai acută de literatură bilingvă [română și ucraineană], dar și faptul că autorii, poeții și scriitorii, după editarea cărții respective, să o prezinte publicului interesat. A doua zi, duminică, începând cu orele 09:00 pe nava de pasageri „Delta“ am organizat o excursie în Delta Dunării, acțiune la care, pe lângă oaspeții noștri, au participat și o parte dintre membrii comunității noastre. În timpul excursiei, discuțiile pe tema problemei ucrainene au continuat, participanții au socializat, s-au cunoscut mai bine, au cântat, lucru care nu poate decât să ne bucure.

După întoarcerea din excursie, spre seară către orele 20:00, ne-am deplasat în Piața „Mircea cel Bătrân“ unde avea loc seara de încheiere a Săptămânii Filmului Interetnic. În ziua respectivă, programul a fost deschis de comunitatea romă, iar după circa 20 de minute au urcat pe scenă reprezentanții comunității noastre unde artiștii de la „Zadunaiska Sici“ coordonați de Laura Doroftei, David Nechiforov și Ștefana Cernencu au încântat publicul prin prestația lor.

Spre bucuria noastră, publicul spectator a răsplătit cu aplauze puternice prestația Laurei Doroftei care împreună cu cei mici, constituiți într-o echipă de autentici balerini, a prezentat pe scenă un program artistic de neuitat. Seara magică a continuat cu intrarea în scenă a doamnei Raisa Nedașkivska care, împreună cu interpretele de muzică ușoară și tradițională ucraineană Lesea Gorova și Ruslana Loțman au oferit publicului spectator, pe lângă versurile recitate de doamna Nedașkivska din creația lui Taras Șevcenko și a Lesei Ukrainka, cântece tradiționale ucrainene interpretate de o manieră proprie de către cele două artiste.

Momentul artistic oferit de comunitatea

noastră a arătat publicului spectator potențialul de care dispune organizația, dar și ajutorul oferit de oaspeții dragi din Ucraina, evidențiind încă o dată faptul că poporul ucrainean, în ciuda vicisitudinilor prin care a trecut și trece în prezent, găsește puterea de a supraviețui.

În final, nădăjduiesc că lucrurile vor intra pe făgașul normal, că normalitatea va fi la ea acasă atât în România, cât și în Ucraina iar noi, comunitatea ucraineană, din Tulcea vom găsi echilibrul atât de necesar existenței noastre.

Dumitru CERNENCU,
președintele filialei Tulcea a UUR

Festivalul Interetnic „Conviețuiri” 2014

Sâmbătă, 23 august a.c., în frumosul oraș bucovinean Câmpulung Moldovenesc de la poalele muntelui Rarău s-a desfășurat a XXI-a ediție a Festivalului Interetnic „Conviețuiri”.

La acest festival, organizat de Uniunea Ucrainenilor din România - filiala Suceava, Primăria orașului Câmpulung Moldovenesc și

conducătorii comunității germane și a rușilor-lipoveni.

Beneficiind de o zi însorită, care accentua aspectul sărbătoresc al evenimentului, a avut loc parada portului popular a formațiilor participante, care s-a desfășurat în centrul orașului, oferind, astfel, locuitorilor săi și turiștilor aflați ocazional în zonă prilejul de a admira frumusețea costumelor naționale, de a-și încânta privirea cu multitudinea de modele și culori, cu atât mai mult cu cât, pentru unii dintre ei, tot ce vedeau constituia o noutate și o plăcută surpriză, determinându-i să immortalizeze

Spectacolul a fost deschis de grupul vocal „Menestrel” al Universității din Cernăuți, care a cântat renumitul cântec „Sotnia celestă” („Nebesna sotnia”) dedicat eroilor care și-au jertfit viața în evenimentele dramatice din Piața Independenței din Kiev. Acest cântec are o profundă semnificație și în prezent când Ucraina trece prin momente tragice din cauza luptelor ce au loc în estul țării ca urmare a agresiunii militare a Federației Ruse, care atentează la integritatea teritorială, securitatea și independența ei.

A urmat programul de cântece și dansuri ale reprezentanților minorităților. Spectatorii din sală s-au delectat cu un frumos și bogat program artistic oferit de formațiile corale ale UUR - filiala Suceava, „Polonynka” din Paltinu, „Huțulca” din Moldovița, grupul vocal „Edelweiss” al Forumului German din Câmpulung Moldovenesc, formația de dansuri „Cervona kalyna” din Negostina, grupul vocal și soliștii rușilor-lipoveni din Manolea, județul Suceava, grupul vocal-instrumental (de mandoline) „Izvoarașul” din Izvoarele Sucevei și altele. Programul tuturor formațiilor a fost de o înaltă calitate artistică, alături de vârstnici dovedindu-și talentul și tineri, mulți de vârstă școlară. Măiestria dansatorilor, cântecele în limbile ucraineană, română, germană și rusă au

Participanții și invitații înaintea spectacolului

Casa de Cultură a Sindicatelor au participat formații ale comunității ucrainene, germane și a rușilor-lipoveni din județul Suceava, iar ca invitat special a fost și grupul vocal „Menestrel” al Universității „Iuri Fedkovyci” din Cernăuți.

Participanții și invitații au fost întâmpinați de oficialitățile locale în frunte cu primarul orașului, domnul Mihai Negură. Printre oaspeții de

evenimentul cu aparatele foto și video.

Partea a doua a festivalului s-a desfășurat la Casa de Cultură a orașului unde, în alocuțiunile care au precedat deschiderea spectacolului, primarul Mihai Negură, Borelaw Petrașuc și alte oficialități au evidențiat însemnătatea acestui festival ca o dovadă a conviețuirii exemplare,

Grupul vocal-instrumental „Izvoarașul”

Grupul vocal „Edelweiss”

seamă s-au aflat Excelența Sa consulul general al Ucrainei la Suceava, Vasyl Boieciko, cu soția sa Nadia și membrii Consulatului, Borelaw Petrașuc, președintele UUR - filiala Suceava,

în Bucovina multietnică a entuziasmat spectatorii, care au răsplătit cu aplauze tot programul artistic. Sunt sigur că ei își vor aminti cu plăcere de acest spectacol

În cuvântul său, Excelența Sa Vasyl Boieciko a subliniat importanța unor astfel de evenimente, deoa-

consulul general al Ucrainei

Formația de dansuri „Cervona kalyna”

Formația „Huțulca”

rece activitățile culturale întăresc legăturile de prietenie între țări și popoare. Domnia sa a arătat că această zi are o dublă însemnătate, deoarece coincide și cu sărbătoarea Drapelului Național - albastru și galben - al Ucrainei.

despre care s-ar mai putea spune multe, dar las asta pe seama fotografiilor, deoarece se zice că „o imagine valorează cât o mie de cuvinte”. Concluzia finală este una - Festivalul Interetnic, ediția XXI, a fost un succes spre lauda organizatorilor și participanților.

Iarema ONEȘCIUC

Aceste rânduri trebuiau scrise demult, dar am tot amânat din variate motive. Răsfoind într-una din zile unele cărți, am recitat câteva pagini, iar lectura următoarelor rânduri m-a făcut să mă gândesc la subiectul aflat în sertărașul sufletului meu: „Ca un om să iubească pe altul e probabil cea mai grea sarcină care ne-a fost încredințată, sarcina supremă, examenul final, opera pentru care toate celelalte sunt doar un preluțiu...”

Iubirea e un imbold pentru fiecare să se desăvârșească, să devină cineva, să devină o lume el însuși de dragul cuiva“ - Rainer Maria Rilke.

Omul frumos al cărui portret încerc să-l conturez iubește, se desăvârșește clipă de clipă, devenind o lume - una fascinantă - pentru toți cei care-l cunosc, devine cineva în multe domenii de activitate și o face într-un mod atât de firesc și cu o modestie aproape „obraznică”, cu multă speranță că-n viitor totul va fi mult mai bine.

Vine din lumea satului, subliniez acest aspect, deoarece în statistici este comparat mai mereu mediul urban cu cel rural, a copilărit și a urmat cursurile școlii din sat până în clasa a VI-a, apoi, din motive obiective, se mută la oraș, sufletul însă îi rămâne „acasă”, așa că student fiind se reîntoarce alături de cei cu care a copilărit și începe truda pe ogorul frumosului. Din nimic, construiește o poveste și crește flăcăul nostru într-o zi cât alții în șapte ani, pe unde trece el, răsăr și înfloresc florile lucrului făcut cu pasiune și profesionalism, canalizează energii nebănuite, iar atunci când rămâne singur, asemeni unui Prometeu contemporan, îndură toate problemele cu stoicism, căci menirea lui e de a dărui semenilor săi „focul” creației care să le lumineze existența.

Arde ca o vâlvătaie, strălucește asemeni unei stele, ultima mare realizare a acestui minunat om pe numele său Petru-Ștefan Șoiman a fost participarea cu ansamblul „Kozaciok” la emisiunea „România dansează” difuzată de Antena 1, calificându-se în finală. Au impresionat juriul și telespectatorii (ale căror voturi i-au și susți-

Portret de profesor

nut). Presa a fost și ea alături de ei. Cităm din câteva publicații...

Agenda de Iași: „CRBL, Monica și Connect-R s-au ridicat în picioare pentru a-i aplauda! Momentul lor, încărcat de bună dispoziție, de culoare, dar și de elemente de dans extrem de greu de executat (după cum au apreciat jurații), a făcut senzație pe scenă. Ei, și după un asemenea moment, nu puteau decât să curgă steluțele aurii. Pentru cei mici, dar și pentru antrenorul lor, domnul profesor de sport, care la doar 25 de ani, s-a dedicat trup și suflet ansamblului. „Schemele” copiilor l-au scos pe CRBL la dans! Păi cum, să nu încerce și el mișcarea cu picioarele? Concluzia lui: „Într-un ast-

fel de concurs, cu o trupă de street dance, i-ați face praf!” Ehee, dragă CRBL, fiecare cu ale lui!”

Suceava News: „Județul Suceava are încă un motiv de mândrie. Cei 28 de membri ai grupului de dans „Kozaciok” condus de coregraful de 25 de ani Petru-Ștefan Șoiman i-au ridicat în picioare, cu dansul lor, pe cei trei membri ai juriului din show-ul de televiziune „România dansează” de la Antena 1. Grupul a primit, în

urma prestației de duminică seară, trei steluțe aurii și merg mai departe în concurs. „Sunteți incredibili! Bravo!”, le-a strigat CRBL. „Este cel mai bun moment al serii”, le-a spus și Connect-R. Grupul provine din Bălcăuți, județul Suceava.”

Pagina oficială a emisiunii „România dansează”: „Doamne, ce știu să facă acești copii! Dansul este viața lor, iar culoarea, tradiția și bucuria sunt ingredientele cu care ei au reușit să convingă publicul, care i-a trimis în marea finală. Au trecut de duel, atunci când micuții pasionați de cultura ucraineană au fost declarați învingători de cei trei membri ai juriului. Apoi publicul i-a votat! Dansul lor popular ucrainean a fost la fel de spectaculos și acum, iar dacă prima dată au primit cu ușurință cele trei steluțe aurii, acum juriul ar fi vrut să mai aibă câteva”.

Sunt doar câteva citate din multele care s-au scris în urma participării ansamblului din Bălcăuți la emisiunea „România dansează”. E o performanță pentru satul Bălcăuți, e însumarea unei munci titanice, o muncă care se bazează pe voluntariat, atât din partea profesorului Petru-Ștefan Șoiman, cât și din partea dansatorilor.

Dar munca domnului profesor nu se oprește aici, nu e doar instructor al ansamblului „Kozaciok”. E și dansator al ansamblului „Arcanul” Suceava, e și solist al formației „Luxor”, e și coordonatorul grupului de folk „Mirsin”, e și consilier din partea UUR în cadrul Consiliului Local Bălcăuți, membru activ în cadrul organizației nonguvernamentale cu specific intercultural „Intercool”, organizator de competiții sportive.

E septembrie, se deschid porțile școlilor... Rândurile de mai sus se vor un contraargument la materialele care spun că cei mai buni absolvenți aleg să plece peste hotare și nu intră în corpul profesoral din România, aici rămânând cei mai slab pregătiți... Nu e chiar așa, mai rămânem și cu modele demne de urmat.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

LANSARE DE PROIECT ÎN BENEFICIUL ODESEI

DI Horia Teodorescu, președinte al Consiliului județului Tulcea, al Euroregiunii „Dunărea de Jos” și al Asociației de Cooperare Transfrontalieră Euroregiunea „Dunărea de Jos”, a transmis membrilor Euroregiunii reuniți la Galați să continue realizarea proiectelor și în viitor.

Întrunirea acestora a fost găzduită de Complexul Muzeal de Științele Naturii „Răzvan Angheluță”, la ceas aniversar, când Euroregiunea „Dunărea de Jos” a împlinit 16 ani, organismul fiind înființat la data de 14 august 1998.

Cu această ocazie a fost lansat și proiectul strategic „Inventarierea, evaluarea și remedierea surselor antropogenice de poluare din zona Dunării de Jos din Ucraina, România și Republica Moldova, al cărui beneficiar este Odesa (Ucraina).

La reuniune au participat, printre alții, prefectul Dorin Otrocol, Nicolae Bacalbașa (președintele Consiliului Județean Galați), Avram Micinschi (președintele Consiliului Raional Cahul și vicepreședinte al Euroregiunii „Dunărea de Jos” și al Asociației cu același nume), Andrei Malașevschi (președintele Consiliului Raional Cantemir), Oleksandr Stavnicuik (șef Departament Ecologic și Resurse Naturale, Administrația de Stat Regională Odesa), Sebastian Costea (director adjunct, secretar tehnic comun, Biroul Regional de Cooperare Transfrontalieră Iași) și, nu în ultimul rând, Florentina Natalia Budescu, director al Asociației de Cooperare Transfrontalieră „Dunărea de Jos”.

Vichentie NICOLAICIUC-KONTUȘ

Doi ucrainenii talentați

În fiecare an, Centrul de Cultură și Artă din județul Timiș organizează festivalul-concurs „Lada cu zestre”. În anul 2013, duetul instrumentist din grupul „Remeteanca”, Nicoleta și Nicolae Hrin la vioară și nai care reprezentau etnia ucraineană din Banat au câștigat locul 1. Anul acesta, naistul Nicolae Hrin a ocupat din nou locul I cu cântecul

„Huțulca” interpretat la nai, fapt pentru care a fost selectat să participe alături de un ansamblu muzical profesionist din Timișoara la Festivalul Internațional din Turcia, reprezentând etnia ucraineană din România. Festivalul a ținut 5 zile, naistul ucrainean a cântat la data de 25 august cântecul „Ciom ty ne pryšov”, la 27 august „V sadu huleala”, iar la 29 august „Huțulca ucraineană”, fiind acompaniat de instrumentiști bănățeni. România a participat cu un ansamblu de dansatori și un solist vocal, care a dansat și a cântat din folclorul bănățean. La acest festival au participat 16 ansambluri muzicale din 16 țări ca Bulgaria, Serbia, Georgia, Lituania, Mexic, India, Germania, Moldova, Rusia etc. Ucraina nu a participat. Toată cheltuiala a fost suportată de Casa de Cultură din Timișoara, iar în Turcia fiecare participant a primit premii constând în cadouri și bani.

Ana HRIN,
președinta organizației Remetea Mică a UUR

Pelerinaj între Betleem și Sinai

(Urmare din numărul anterior)

Admirăm, cât se poate noaptea, peisajul divin al locului, respirăm aerul sfânt de aici, unde Moise a vorbit cu Dumnezeu, apoi cinăm, ne odihnim o oră-două, ca să ne sculăm cu noaptea-n cap și să plecăm pe Muntele Sfânt Sinai spre locul, unde Domnul ne-a dăruit prin profetul Moise Tablele Legii. Suntem conduși de beduini, cărora aici li se zice vlahi - probabil, strămoși aduși de la noi de împăratul Iustinian în sec. al VI-lea la muncile Cetății Sfinte, asaltăm stâncile de cremene la lumina Lunii pline, ce strălucea ca ziua, făcându-ne lanternele de prisos, ca să străbatem hotărât cei 2250 m până la capela sfântă a lui Ietro, socrul lui Moise, făcând popas după popas la frații beduinilor, ce ne așteptau cu apă, sucuri și cafelețe calde. Cine nu putea urca era dus de cămilele beduinilor, iar ultimele 750 de trepte eram conduși cu grijă de harnicii colegi de drum, ce-și câștigă cu greu existența atât pentru ei, cât și pentru cămile.

În sfârșit am ajuns pe culmea muntelui sfânt Sinai, unde Moise a primit Tablele Legii de la Dumnezeu pentru poporul evreu, ce rătăcea de 40 de ani, desigur, în locul Sfânt al Paraclisului actual, ce străjuia, cine știe de când, muntele sfânt. Frigul nemilos al răsăritului de soare, ce se lăsa așteptat, ne-am cuibărit care încotro la adăpost cufundându-ne în rugăciuni tainice individuale, în dialog cu Domnul, tocmai aici, unde a coborât cerul pe pământ împreună cu Atotputernicul Dumnezeu, care a adus Tablele Legii omenirii să trăiască în pace cu dragoste și frică de Cel De Sus, Stăpânul cerului și-al

Sâmbătă, 16 august a.c., foștii absolvenți ai Școlii Pedagogice Ucrainene din Siret s-au întâlnit din nou pentru a marca împreună 60 de ani care au trecut de la absolvirea acestei prestigioase instituții de învățământ pedagogic ucrainean.

Cei 44 foști colegi de generație și profesie provin din următoarele 13 localități ucrainene din Bucovina (județele Botoșani și Suceava): Bălcauți (Gherasim Ion, Haureș Vasile, Humeniuc Alexandru, Usatiuc Vasile), Călinești-Cuparencu (Antonovici Gheorghe, Corduban Modesta, Seserman Aurora), Călinești-Enache (Maidan Veronica), Căndești (Șoucaliuc Domnica), Dănila (Males Traian, Pauliuc Ana, Tcaciuc Maria, Tcaciuc Oltea, Zaharciuc Elena), Dărmănești (Cușnir Victor, Perhinschi Victor), Ipotești (Gulei Lidia, Hostiuc Elena, Smetaniuc Eufrozina), Măriței (Moscaliuc Gheorghe, Uhrec Ilaria),

pământului. La răsăritul soarelui muntele Sinai se lumina cu lumina divină, ce se apropia din depărtări cosmice deasupra pustiului Sinai, străbatând crestele munților până la Paraclisul lui Ietro în care se țin slujbele o dată pe an, cu altar ortodox, ce marca cel mai mare loc al întâlnirii dintre Creator și Om aici în Țara de piatră și foc. După fotografierea peisajului unic și după instantanee individuale sau pe grupuri, când lumina dimineții a permis, părintele Isai Daniel a evocat din Sf. Scriptură marile momente ale Facerii Lumii și ale Rugului arzând, unde se înalță Mănăstirea Sf. Ecaterina precum și momentul primirii celor zece porunci, care citite aici pe muntele Horeb-Sinai se dăruiau acum cu ajutorul duhovnicului nouă pentru veșnica luare-aminte. Rugăciunea „Tatăl nostru“ rostită de pelerinii noștri răsună atotstăpânitor aici, între Pământ și Cer, în fața Tatălui Cereșc, alături de spiritele prorocilor Moise și Ilie. Simțeam cu toții revărsarea luminii și a căldurii divine în sufletele noastre - blagoslovenie de o viață - cu care coboram Muntele Sfânt fericiți la culme făcând loc altui grup. Trăiam norocul pelerinilor, ce sărută zorile și Lumina Creației pe Sf. Munte, munte de foc cu roci topite, ale cărui versanți înalți, goi, măreți și greu de învins ne așterneau acum la picioare cărarea milenară a marelui Moise și a călugărilor rugători, ca să ajungem și noi la Liturgia de dimineață și să ne închinăm la sfințele icoane, vechi de peste un mileniu, drept mulțumire de izbânda noastră spirituală fără precedent. Așa am și făcut, majoritatea care am coborât la timp, am stat la Sf. Liturghie, apoi

Negostina (Cozariuc Victor, Fediuc Mihai, Grigoraș Ion, Maidaniuc Nicolae, Șoucaliuc Eugen), Sinăuți (Zapotoțchi Emilia), Siret (Boiciuc Valerian, Gorașciuc Tamara, Haiura Erna, Isacov Petru, Marianiuc Tit, Mateiciuc Elena, Mațner Wilhelm, Olar Silvia, Popovici Victor, Racec Ana, Scutelnic Zina), Șerbăuți (Goraș Nicolae, Hapenciuc Olga, Smocot Constantin, Tanasiciuc Vasile), Vășcăuți (Iuricec Gheorghe).

Prima parte a întâlnirii, cea a amintirilor din anii de școală, a avut loc în sala profesorilor de la Liceul „Lațcu Vodă“ din Siret. Aici, în jurul unei mese rotunde, au fost povestite fel de fel de întâmplări din anii de

școală, din activitatea profesională.

S-au făcut glume, s-a cântat, s-au făcut fotografii etc.

Colegul nostru Cozariuc Victor a dăruit tuturor colegilor volumul său intitulat „Istorie și memorie din Bucovina“.

Partea a doua a întâlnirii a avut loc la cantina liceului unde s-a servit

împreună cu toți colegii de drum am sărutat cu evlavie icoanele minunate, am sărutat Moaștele Sf. Ecaterina și am primit cu toții în dar de la părintele stareț câte o verighetă de argint asemenea miresei Sf. Mc. Ecaterina din Alexandria - Mireasa lui Isus Hristos - pentru a ne lega și noi mai mult viața noastră viitoare de credința ortodoxă și Mântuitor,

CEL CE ESTE CALEA, ADEVĂRUL și VIAȚA întru Dumnezeu. Trecem pe lângă Altarul Sfânt, unde în sec. al XI-lea a liturghisit Sf. Ioan Scărarul și Grigore Sinaitul, descoperim, stupefiați, peste milenii minunea minunilor - RUGUL DE FOC -, verde și plin de viață, în spatele altarului, ce respiră de veacuri și veacuri sfințenie și devotament divin. Vizităm muzeul mănăstirii, ce adăpostește poate cele mai vechi icoane ortodoxe din lume și alte obiecte de cult. Nu mică ne-a fost mirarea la vizitarea osuarului Mănăstirii, unde am văzut o piramidă mai mult decât milenară de craniu și tălpi cu glezne roase de vreme prin pustiu și, mai ales, jilțul de spovedanie în care zăcea Ștefan Sinaitul (sec. al XIV-lea) în exercițiul funcțiunii, așteptând parcă să spovedească pe pelerinii din fața ochilor săi. Cu gândul la Sfânta Spovedanie și Împărtășanie - datorii sfinte ale fiecărui creștin - ne retragem la masă fericiți la culme de minunile văzute și produse în fața ochilor noștri și plecăm la lungul drum ce ne aștepta prin pustiu, cu rugăciunea colectivă inițiată de duhovnicul nostru de drum, părintele Isai-Daniel. Ne oprim spre seară la Eilat pe malul Mării Roșii, unde ne băgăm și-n apă caldă-caldă alături de neobosiții pești exotici, ce străluceau de frumusețe, trecem apoi pe lângă stațiunea Bok-Rek și Marea Moartă, cea a Sodomei și Gomorei, mai admirăm Iordanul cel Sfânt și dătător de viață în pustiu și ne îndreptăm spre Ierusalim și Betleem, gazdele noastre sfinte de peste Sfintele Paști.

Ioan CHIDEȘCIUC

După 60 de ani

masa comună, toate cheltuielile fiind suportate de familia Silvia și Nicolae Maidaniuc.

La finalul întâlnirii ansamblul „Cervona kaly-na“ din satul Negostina a prezentat o frumoasă suită de dansuri populare ucrainene, toți dansatorii fiind recompensați cu aplauze.

De menționat că la această întâlnire a participat în calitate de invitată și învățătoarea Livia Covaci, originară din satul Dănila, stabilită definitiv în comuna Ruscova din județul Maramureș.

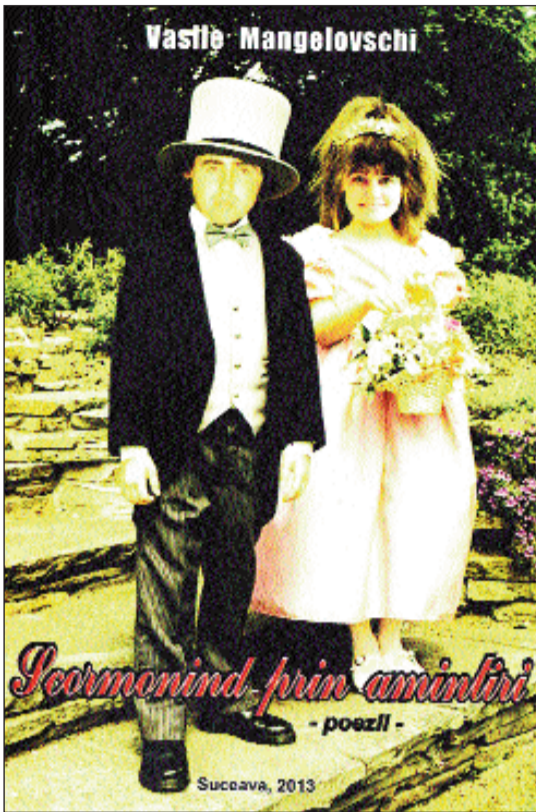
Viitoarea întâlnire a absolvenților din promoția 1954 va avea loc în prima sâmbătă din luna septembrie 2015. Întâlnirea va avea loc la sediul filialei Suceava a Uniunii Ucrainenilor din România și la Restaurantul „Național“ din Suceava.

Traian MALEȘ

Este vorba despre două volume de poezii, primul apărut în 2013, al doilea anul acesta.

Autorul se numește Vasile Mangelovschi și este din Măriței, comuna Dărmănești, județul Suceava.

subofițeri de artilerie 2 ani, plus alte cursuri militare (armament-muniție).

În privința calificărilor, meseriilor și ocupațiilor no-tăm: acordeonist, operator (proiecționist) cinema 16+35 mm, zidar, zugrav, sobar, teracotist, subofițer artilerie și rachete, registratură ds, contabil, șef grup magazii muniții artilerie, electromecanic (diplomă), depanator radio tv, fotograf (atelier personal), pictor diletant, desenator tehnic, șofer „B”. Actualmente cadru militar în rezervă, nu pensionar.

Locuri de muncă: Suceava, Bacău, Medgidia, Sibiu, București, Vatra Dornei, Focșani și Iași. Iată ce spune

Așadar, un nou condeier! A se reține că n-a cerut să fie ajutat nici de UUR, nici de cine știe cine... A făcut eforturi mari și a scos cărțile cu cheltuială proprie.

Vasile I. Mangelovschi (Țelio sau Țelek) s-a născut la 15 martie 1948 în satul Măriței, comuna Dărmănești, județul Suceava.

Școli absolvite: cursurile liceale (diplomă bacalaureat), apoi cursurile școlii militare de maiștri și

De la „scormonind prin amintiri” la „nostalgii pe aripi diafane”

Nostalgii pe aripi diafane

SUCEAVA, 2014

autorul: „Călătorind în trenul vieții simt o tainică conspirație, între tortura sufletească și armonia naturii, sub strălucirea unui curcubeu bolțit, ori sub clar de lună, a câmpului sau pădurii, transfigurate de razele palide răsfrânte de selene.

Senectutea aduce o tristețe subiectivă, care, inexplicabil, va crește mereu. Vai de bătrânețea celui care n-are amintiri duioase din tinerețe. Prin versurile mele am

vrut să dezvălui o parte a simțămintelor lăuntrice, referitoare la amintirile magicului trecut, combinate cu unele realități din prezent.

Am trăit o viață mai mult adevărată decât firească“.

Autorul versifică extraordinar de ușor, iar eu nefiind critic literar, mă rezum în a exemplifica cu două poezii.

Kolea KURELIUK

Ochiul

Coborând
În realitatea schematică
Pe care ne-o oferă
Ochiul
În anticiparea internă a vieții
Simt răcori selenare
Între cer și mișcare
Hipnotizat
De proiecția fantastică
A lucrurilor pe orizont
Răsărite spontan de nicăieri
Căpătând acum
Deformații halucinante

Misterul
Metamorfozează aparițiile în
viziune

Tulburătoare
În sentimentală atitudine
Bucolică,
Acceptată ca o fatalitate
În ancestrala...
Înnoire.

Purificare

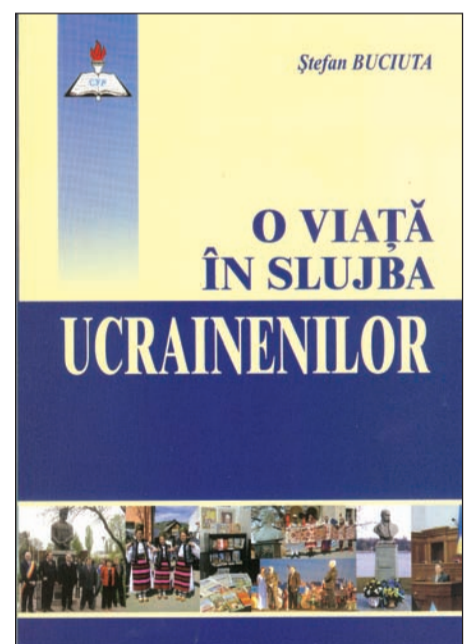
Spiritul
În transparentă înțelegere,
Ca reflecție a vieții,
Este pragmatic dezvoltat,
Subiectivismul viziunii
Domină
Senzația înfinitului,
A veșniciei...
Spiritualizând materia
În viziune bucolică.
Purificat de o tristețe,
Cosmică,
Accept destinul
Acum când în lumea umbrelor
Cade... amintirea.

O viață în slujba ucrainenilor

Cu acest titlu, Ștefan Buciuța publică prima și, poate, cea mai importantă carte a vieții sale de publicist și parlamentar reprezentant al ucrainenilor în Sfatul țării, de neobosit și veșnic luptător pentru interesele conaționaliilor săi, ucrainenii. El a urmat la conducerea Uniunii Ucrainenilor din România lui Ștefan Teaciu, o personalitate culturală recunoscută unanim și greu de întrecut. Ștefan Buciuța i-a urmat cu brio, ba chiar l-a și depășit în unele privințe. Îl cunosc pe deputatul Ștefan Buciuța din 1969, din Tg. Lăpuș, pentru ca apoi drumurile noastre să se întretaie și la Baia Mare, unde s-a mutat cu serviciul, fiind reprezentantul pe 6 județe al întreprinderii la care lucra, Electronica București. Un titlu mai bun cărții sale decât „O viață în slujba ucrainenilor” nici nu se putea găsi, pentru că întreaga sa viață Ștefan

Buciuța și-a dedicat-o, din umbră și, mai ales, din perioada vizibilă de după 1989, păstrării limbii și culturii ucrainenilor de pe teritoriul României, în acest sens având din partea soției sale, Valeria, nu numai înțelegere deplină, ci și ajutor și sprijin moral în momentele cele mai grele. Pentru că Ștefan Buciuța este, în același timp, nu numai un veșnic luptător pentru interesele ucrainenilor, ci și un familist convins. Cartea lui Ștefan Buciuța nu este o zvâcnire de orgoliu, ci este o carte care trebuia scrisă, este o carte document necesară despre ucrainenii din județul nostru și din țară, prin care își face, scriind-o, și o datorie față de cultura română, față de români și față de ucrainenii săi, pe care îi dorește așezați cultural și etnic pe locul pe care îl merită. Pentru că a observat, încă de pe când era copil, că limba ucraineană nu este cunoscută de

toți colegii, că încet-încet ucrainenii își pierd ceea ce-i definește. Cartea este un strigăt către conaționali ca să-și păstreze identitatea națională. O asemenea carte nu putea fi scrisă ca un roman, de aceea, autorul a preferat o structură eterogenă, în care găsim capitole referitoare la istoria ucrainenilor în România, la organizarea postdecembristă în Uniune etnică, la păstrarea, apărarea și dezvoltarea identității ucrainene, participarea la viața comunitară, la relațiile și colaborarea româno-ucraineană, la cooperarea transfrontalieră, întărirea legăturilor Uniunii cu organizațiile europene și mondiale, la propria activitate parlamentară și multe altele, pe care, în cei peste 20 de ani de activitate în Uniunea Ucrainenilor din România pe care i-a desfășurat, a reușit să le publice sub diferite forme jurnalistice în presa de limba ucraineană și în cea de limba română. Citind cartea, putem spune că aproape nimic nu i-a scăpat autorului din ceea ce s-a petrecut demn de luat în seamă în anii la

care se face referire. Este un motiv în plus ca cele 500 de pagini ale cărții, în care se regăsesc nume și personalități locale, naționale și internaționale, să fie citite de cât mai mulți ucrainenii, pentru că a citi o astfel de carte este nu numai o obligație, ci și o onoare, în același timp. Suntem siguri că despre această carte mulți vor mai scrie încă.

Andrei FĂRCAȘ

Considerată de unii ca ultima perioadă a verii, de alții ca începutul toamnei, prima jumătate a lunii septembrie are farmecul său datorat, printre altele, atât bogăției produselor agricole, viticole, cât și frumuseții naturii, caracterizate prin căldură încă darnică a soarelui, cer senin, verdele pajiștilor, frunze neatînse încă de culorile toamnei. Toate acestea, dar și nenumărate alte motive, fac ca natura să fie și acum frumoasă și îmbietoare, invitând la excursii, drumeții și petreceri în aer liber. Așa era și în una dintre zilele primei decade a lunii septembrie din acest an, când a avut loc întâmplarea care urmează.

Deși sunt septuagenar de mai mulți ani, iar unele persoane chiar îmi recomandă să mă mai liniștesc, adică să stau cuminte acasă, firea mea neastâmpărată, natura fostei mele meserii de silvicultor mă determină să nu rămân pasiv în casă contemplând de aici frumusețile naturii. Așa că, „înarmat“, ca de obicei, cu aparatul fotografic, într-o astfel de zi frumoasă de septembrie, m-am hotărât să fac o drumeție, în realitate, o ascensiune pe un vârf de munte din apropierea orașului în care locuiesc.

Odată ajuns sus de unde se putea contempla în voie panorama împrejurimilor, am avut plăcerea să constat că nu departe, într-o poieniță, păștea o turmă de oi, câteva capre și un țap, bineînțeles, fiind prezent și un câine ciobănesc bucovinean.

Pentru cei care încă nu știu, precizez că fotografiile cu subiect pastoral executate într-un splendid decor natural constituie întotdeauna o realizare remarcabilă, râvnită de toți fotografi profesioniști sau amatori, astfel de fotografii având întotdeauna succes la cei care le admiră fie într-o expoziție, fie într-o colecție particulară.

Mănat de dorința realizării unor astfel de fotografii, m-am apropiat cu precauție de turmă deoarece

știam din experiență că din partea câinilor ciobănești te poți aștepta la reacții imprevizibile cu atât mai mult, cu cât în cazul de față ciobanul se afla tocmai în partea opusă a turmei și la nevoie nu ar fi putut interveni imediat.

Precauțiile mele nu și-au avut rostul, deoarece temerile legate de reacția presupus neprietenoasă a câinelui s-au risipit atunci când el, apropiindu-se de mine, lătrând dar fără semne vădite de agresivitate, m-a adulmecat mirosindu-mi și mâna în care țineam aparatul foto. Rămânând nemișcat, fără să mă agit și vorbindu-i continuu l-am lăsat să facă „cunoștință“ cu mine în mod pașnic, cunoștință după care câinele m-a lăsat îndepărtându-se în direcția turmei.

Incurajat de acest prim succes tactic, bucuros mă pregăteam să fotografiez turma și, căutând unghiul cel mai potrivit pentru a realiza artistic fotografia, am fost nevoit să mă las pe vine. Abia reușisem să fac câteva fotografii când, în mod neașteptat, am avut parte de o mare surpriză. Am văzut îndreptându-se spre mine...

...țapul, un exemplar masiv, de culoare neagră. Ideea de a-l fotografia în cadrul general al imaginii sau numai singular m-a bucurat, bucurie care însă avea să dispară repede atunci când acesta s-a apropiat mai mult de mine. La început am crezut că țapul, poate curios din fire, vrea și el să facă „cunoștință“ cu mine în mod similar cu cel al câinelui cu câteva minute mai înainte. Deja eram pregătit pentru o astfel de întâmpinare pașnică dar, cu stupeoare, am văzut

SURPRIZĂ

capul țapului aplecat înainte cu coarnele îndreptate spre mine, el tot continuând să se apropie. S-a oprit totuși, foarte aproape, încât aș fi putut să-l ating cu mâna și rămânând așa cu capul și coarnele îndreptate amenințător spre mine, a început să scoată niște sunete ciudate lovind în același timp pământul cu copitele din față. Atunci am observat că vârfurile coarnelor erau tăiate, dar comportamentul amenințător al țapului nu putea fi ignorat. Eu, în schimb, nu știam ce să fac căci, fiind orășean, nu eram familiarizat cu comportamentul animalelor cornute din gospodăriile țărănești, iar țapul continua să se manifeste parcă cu și mai mare îndârjire.

Situația aceasta a durat mai multe minute, timp în care eu am rămas nemișcat tot așa, pe vine. După un timp, văzând că nu reacționez în niciun fel, poate plictisit sau poate părându-i-se că „intrusul“ din fața lui nu are intenția să-i încalce teritoriul, țapul s-a mai domolit. La început a încetat să scoată acele sunete ciudate și să lovească pământul cu labele, apoi a ridicat capul și a început să mă privească cu niște ochi care atunci mi se păreau satanici. Așa am rămas o perioadă de timp față-n față, cercetându-ne reciproc mișcările. În acest timp,

sfidând pericolul, cu mișcări lente, am dus aparatul la ochi și l-am fotografiat așa cum stătea și mă privea fix parcă vrând să-mi afle intențiile.

Ajungând, probabil, la concluzia că eu nu prezint nici un pericol pentru capre s-a retras îndreptându-se spre protejatele sale.

Între timp a venit și ciobanul („badea Mitruț“, după cum s-a prezentat singur) și, auzind cele întâmplare, zâmbind, a recunoscut că, într-adevăr, țapul are tendințe agresive și de aceea a fost nevoit să-i rețeze vârful coarnelor.

Se spune că totul e bine când se termină cu bine. Așa a fost și în acest caz, căci ciobanul și-a văzut de treaba lui, iar eu am plecat bucuros că mi-am realizat dorința, fotografiind acea turmă, dar tot cu gândul la întâmplarea cu țapul, care pentru mine ca fotograf a fost o experiență inedită prin care am trecut.

Întors acasă, am povestit mai multor persoane peripeția. Spre dezamăgirea mea, unii, ascultându-mă, au interpretat cele relatate de mine ca pe o simplă, amuzantă „poveste vânătorească“. Poate așa ar fi rămas și azi, dacă, la data de 10 septembrie, printr-o stranie coincidență, la postul TV Antena 1, în cadrul emisiunii „Observator“ de la orele 13:00 nu ar fi fost transmisă știrea intitulată „Țap diabolic“ și faptul că un țap fugit cândva dintr-o gospodărie și sălbăticit în libertate a atacat și rănit mai multe persoane, terorizându-i astfel pe locuitorii unui sat de lângă Dej.

Acum, este evident - fapt acceptat și de cei neîncredători - că deznodământul aventurii mele din acea zi putea să fie altul, mai puțin amuzant. Am scris cele de mai sus pentru delectarea dumneavoastră și vă asigur că întâmplarea este autentică, confirmată și de fotografia țapului în cauză.

Iarema ONEȘCIUC

SEPTEMBRIE - JUMĂTATE ÎNCĂ HOINAR, JUMĂTATE ȘCOLAR

Un licurici bea dintr-al ierbii verde potir roua zilei de echinocțiu. Mici fulgere pastelate scapără frunzele codrului.

Cad primele ghinde; cum cad, cârd de șoricei par. Motănașul după ele!

Ochiul bouului toată noaptea n-a clipit. Priveghere cu gândul la Doamna Toamnă.

Adie vântul. Voalurile ghebelor parcă tremură.

Lumânărica din grădină, pe trecute, legănată de razele lunii.

Sperietoarea din vic poartă pe umeri haină - poate și-un duh păzitor.

A planat o stea și s-a stins fără urmă - epitaf cu flori de toamnă rece.

Tăcut ca sufletul - pas cu pas, ghiozdanul se-ndreapă spre școală.

Zi de primire la școală - alea de festivitate, pavată cu petale de trandafiri.

Ochi se aprind de nerăbdare, înlănțuind holurile școlii - intrare la clasă.

Sonerie „subțire“ - glasul clopoțelului un-doi s-a aprins de intrare la clasă.

Blând peste tablă cad molecule de cretă - notă cu ton mat!

Sărutări în rond - fluturi... flori încântate de vizită.

Cruci, prapuri în câmp... Dă, Doamne ploaie!

Floarea-soarelui - din amurg spre zenit, elan cu greu, o mai întoarce...

Educatore meditănd - plimbare cu copii printr-un parc.

Lacul atingând cu poalele - o libelulă în zbor.

Șiroind încă - un pai de supt suc, „respiră“... pe gura copilului!

Otavă cu miros de ultimă coasă - și flori de câmp, rețezate ...

Luna înspre zori - gong de aur bate sus, deșteptarea florilor.

Vânt și ploaie. Gluga copilașului, parcă ar avea nevoie de un ștergător de imagine.

Într-un ghiozdănel, la loc de cinste, floricele de porumb. Mama numără câteva.

Picioare supte de căldura verii. Barza-i pe picior de plecare.

Primele două săptămâni de toamnă. Raze pe chipuri de statui, zilnic au pălit.

Loc pentru „canguri“ de-o schioapă e mai la fiecare șotron desenat.

Septembrie este o „erată“ a începutului de toamnă, care se autocorectează, în perspectiva unei veri prelungite.

Stuful în baltă cu săbiile scoase - atât de războinic! Ca la noi în Parlament...

Mihai MATEICIUC

Clasic al literaturii ucrainene, unul dintre marii maeștri ai prozei scurte, îndeosebi al schiței, Vasyl Stefanyk s-a născut la 14 mai 1871 într-o familie de țărani cu stare în satul Rusovo din Stanislavșcina (azi, regiunea Ivano-Frankivsk) în Ucraina de Apus. În familia sa se cunoștea faptul că la sfârșitul secolului al XVIII-lea străbunicul său a venit la Rusovo din Ucraina de Răsărit, s-a însurat și s-a stabilit aici. Astfel, neamul Stefanykilor este un simbol prevestitor al unirii celor două părți ale Ucrainei, separate atunci prin frontieră de stat.

La șapte ani, Vasyl Stefanyk a început școala primară în satul natal, apoi, din 1880, a continuat învățătura la Sneatyn. Pentru că băiatul învăța bine, după terminarea clasei a IV-a, tatăl l-a înscris la Liceul Polonez din Kolomyia, unde erau admisi puțini fii de țărani, considerându-se că „mitocanii” ar trebui să rămână „la păscut porcii”.

La liceu, Stefanyk i-a avut colegi pe alți doi viitori scriitori: pe satiricul Les Martovyci și pe Marko Ceremșyna (pseudonimul lui Ivan Semeniuk). Nemulțumiți de atitudinea autorităților, viitorii scriitori, împreună cu alți colegi, activează într-un cerc clandestin, al cărui scop era ridicarea conștiinței și a nivelului de cultură atât al propriilor membri, cât și al țărănimii obidite.

După terminarea liceului, la dorința tatălui, Stefanyk se înscrie la Facultatea de Medicină din Cracovia, oraș în care va locui între anii 1892 și 1900. Ne fiind foarte pasionat de medicină, el se arată interesat mai mult de literatură și de probleme sociale. De altfel, întreaga sa viață va milita pentru emanciparea țăranilor ucraineni și va întâmpina cu entuziasm mișcărilor țărănești de la sfârșitul secolului al XIX-lea.

Primele încercări literare ale lui Stefanyk (poezii în proză, 1897) au fost înrâurite de modernismul occidental. Însă, nemulțumit de aceste scrieri, tânărul autor le-a distrus aproape pe toate.

Abia la sfârșitul anului 1897, Vasyl Stefanyk publică în gazeta „Pratea” („Munca”) din Cernăuți un grupaj de șapte schițe. În primăvara lui 1898, tot la Cernăuți, îi apare primul volum de schițe - „Cărticica albastră”. În anul următor, scoate la Lviv volumul „Crucea de piatră” și tot acolo, în 1901, i se publică volumul „Drumul”, după care în activitatea literară a lui Stefanyk intervine o pauză de un deceniu și jumătate, scriitorul dedicându-se cu totul activității sociale, culturale, gazetărești.

Creația sa reflectă starea grea, socială și națională, a țărănimii, cauzele dramatice ale emigrării în masă a ucrainenilor la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul celui următor spre SUA, Canada și Brazilia.

În 1908, Vasyl Stefanyk a fost ales în Parlamentul de la Viena și supranumit de către alegătorii săi „ambasador al țărănimii” în Parlamentul austriac.

Dramele provocate de prima conflagrație mondială își găsesc ecou în multe dintre scrierile lui Stefanyk, precum „Păcatul”, „Mama”, „Daune de război”, „Pățania copiilor” ș.a.

Revoluția din octombrie 1917 Vasyl Stefanyk a întâmpinat-o cu bucurie și speranța reunificării poporului său. Dorința firească de a vizita Ucraina sovietică nu i-a fost însă îndeplinită, autoritățile poloneze refuzându-i eliberarea unui pașaport.

Vasyl Stefanyk moare la 7 decembrie 1936, cu mai puțin de trei ani înainte de momentul eliberării ținutului său natal.

Creația lui Stefanyk s-a bucurat încă din timpul vieții scriitorului de aprecierea marilor săi contemporani. Astfel, Ivan Franko constată: „El pătrunde cu mare măiestrie în sufletul țăranului din Galiția...” sau „... nicăieri nu găsești la el un

cuvânt de prisos”. La rândul ei, Lesea Ukrainka observă: „În doar două-trei creionări fugare... el ne înfățișează extraordinar de măiestrit întregi drame”.

„Curierul ucrainean” prezintă astăzi cititorului român una dintre capodoperele lui Vasyl Stefanyk.

Pățania copiilor

- Vasylko, ia-o pe Nastea și du-o la unchiul; mergeți pe-acolo, pe cărare, pe sub pădure, știi tu. Dar s-o ții de mână ușurel, să n-o smucești: ea e mică; și nici să n-o duci în brațe, că încă nu poți.

Se lăsă pe pământ, o durea tare, se întinse.
- Da? parcă noaptea eu știu pe unde s-o duc? Dumneata mori, că noi stăm lângă matale și-om pleca abia dimineața.

Ai văzut, Nastea? A șuiertat un glonț și a omorât-o pe mama, da' vinovată ești tu: ce te-ai apucat să urlî când soldatul ăla a vrut s-o îmbrățișeze pe mama? Ce, era treaba ta? Noi am luat-o la fugă, da' glonțul ne-a ajuns... Iar de azi tu n-o să mai ai mamă, ai să ajungi slujnică...

Uite că dumneaci nu mai vorbește, chiar a murit. Acu' io aș putea să-ți trag o bătaie, numai că de-acuma ești orfană. Da' parcă tu ești bună la ceva? Când a murit vecina noastră Ivanycha, fetele ei o tot jeleau: „Mămucă, mămucă, unde să te căutăm, de unde să te așteptăm să vii?...”. Da' tu nu te pricepi, iar io îs băiat și nu se cade să bocesc...

Iote cum sloboade armata lumină de pe celălalt mal, ca apa prin sită, doar un licăr - și gata: zărește unde-i soldatul și trage un glonț în el, iar el cade. Ca mama. Culcă-te și tu lângă mama, că acuși o să zboare gloanțele. I-auzi cum țiuie...

Ia te uită: ce gloanțe de foc aruncă-n sus soldații dincolo de Nistru, da' le azvârlă sus-sus, iar glonțul arde ce arde și-apoi se stinge. Se joacă cu ele. O, și ce multe sunt!...

I-auzi tunul: bum-bum-bum, da' el nu trage-n oameni, numa' în biserici sau în case, sau în școală.

Tu de tun să nu te temi. Un glonț de-al lui e cât mine de mare, iar roțile-s cât roata morii. Da' tu nu știi nimic, abia ai învățat să umbli, pe când io pot s-o iau la galop ca un cal...

Ascunde-te după mama, că, iote, iar sloboade lumină, da' albă-albă ca pânda, acuși o cârmește spre noi - uite ce albi suntem amândoi, și gloanțele au început să șuiere. Oho, pe mine dacă mă nimerește un glonț, o să mă culc lângă mama și-o să mor, iar tu singură n-o să nimerești la unchiul. Mai bine să te omoare glonțul pe tine, că eu o să nimeresc, o să-l anunț pe unchiul, iar el o să vină să vă ia și o să vă înmormânteze pe amândouă.

Ai și început să plângi, păi ce, de la glonț doare? Numai ce țiuie, îți face o gaură în piept, iar sufletul iese prin acea gaură și s-a zis cu tine. Nu-i ca acasă, unde zaci de boală și-ți face frecție cu rachiu...

Ei, slavă Domnului că ți-e foame! Păi, io ce să-ți dau să mănânci, dacă nu mai e mama? Să-ți dea mama! Spune-i mamei, ia spune-i. Da' ce, mama nu vorbește? Așa-așa, ia-o de mână, iar mâna o să cadă, nu ți-am spus eu? Of, fată, că proastă mai ești - sufletul mamei a plecat, că el, sufletul, e cel care vorbește, îți dă pâine, te bate...

Nastea, zău c-o să te bat, ce să-ți dau să mănânci? Acu' mai bine privește războiul, uite ce frumos e, iar mâine dimineață o să mergem la unchiul și o să mâncăm ciorbă... Sau ia stai,

mama parcă avea pâine în sân, na și mănâncă, of, ce fată mândăcioasă ești...

Iote, iar sloboade pânda de lumină, și ce albă e - ca zăpada. Uite, vine spre noi! Da' tu ce-ai pățit, Nastea? Aoleu, ai gura plină de sânge; și mâinile! Te-a nimerit vreun glonț? Vai, Nastenka, sărăcuța de tine, uite, culcă-te lângă mama... că ce să-i faci, asta e...

Ei, da' văd că nu te-a nimerit niciun glonț - pâinea se umpluse de sânge în sânul mamei. Că fata asta rea mănâncă totul, ca porcul, uite cum s-a mânjit cu sânge pe față și pe mâini... Cum o să te duc eu mâine dimineață în sat așa plină de sânge? Da' lasă, când om trece pe lângă pârau, o să te spăl cu apă atât de rece, că o să zbieri ca din gură de șarpe, iar io o să-ți mai trag și o bătaie.

Acum, dacă-ai mâncat, culcă-te lângă mama, iar eu lângă tine, ai să fii la mijloc, n-o să te mănânce lupul; așa, dormi, că eu mă mai uit la război, iar tu încălzește-te lângă mine...

Și poate că vreun glonț l-o fi ucis de-acum și pe tata acolo, în război, iar până dimineața poate o să mă omoare și pe mine, și pe Nastea și n-o să mai rămână nimeni-nimeni.

A adormit. Până să se lumineze de ziuă, pânda albă de lumină tremurătoare ba îi acoperea, ba fugea iarăși dincolo de Nistru.

Prezentare și traducere din limba ucraineană de **Corneliu IROD**

MARIA

În Negostina s-a născut Maria,
Am cunoscut-o când avea cinci ani,
Te cuprindea euforic bucuria,
Când o vedeai zburdând printre castani.

Avea doi ochi ca-n ceruri două stele,
Un păr bălai, cum nu s-a mai văzut,
Îi plăcea mult să stea între lalele,
Ce lângă geamul casei au crescut.

Dar timpul vechi a modelat-o bine,
A devenit înaltă, ca o stea,
Parcă venea din veacuri cristaline,
Cu toată frumusețea ce-o avea.

Am îndrăgît-o, mi-a plăcut Maria,
Credeam atunci ca omu-ndrăgostit,
Că îmi va aparține bucuria,
Când eu voi fi cu dânsa logodit.

Dar brumele și vântul reci de toamnă,
În mine acest vis l-au spulberat,
Au ajutat-o să devină doamnă,
Și să dispară din iubitul sat.

S-a scurs o vreme foarte-ndelungată,
Și într-o zi lângă bătrâni castani,
Parcă zăream un chip frumos de fată,
Ce-am cunoscut-o când avea cinci ani.

Am zis în gândul meu, o fi Maria?
Și am dedus cu greu, era chiar ea,
Dar nu mă ajuta atunci tăria
De-a o-ntâlni și de-a o-mbrățișa.

Și-așa dup-o absență-ndelungată,
Aproape de castani ce ruginesc
Ca om cu bătrânețea nepătată
Simțeam atunci că încă o iubesc.

Mihai VOLOȘCIUC

(Dramă în trei acte)

(Urmare din numărul 267/268)

Hnat: Iată ce. Înainte de toate, bea un pahar de rachiu. El, și fără mine, te va scoate pe calea cea bună. (*Îi toarnă în pahar.*) Cred că n-ai uitat cât de inteligent a judecat poetul latin..., no... cum îi spune..., ăla pentru care la Frăție am primit o bătaie bună cu nu-iaua când părintele-rector m-a prins cu ver-surile înțelepte ale aceluia în cizmă. Poetul spunea: „Totul e o prostie, în afară de rachie, uneori și de femeie“. Asta-i adevărul! (*Bea.*)

Nazar: (*Cu desconsiderare*) Săracul de tine, suflete nevinovat! Eu credeam că în tine există măcar o fărâamă de bunătate, dar tu nu ai nici atâta cât are un animal. O, de-ai putea tu să te uiți aici (*Îi arată spre inimă*), unde acum nici Dumnezeu nu se uită! Sau nu! Poate că tu numai mă zăpăcești, poate că numai vorbești așa. Îmi ești un prieten bun, credincios, cred că ai plâns vreodată: plânge, te rog, acum, cu mine; măcar prefă-te că plângi. Nu mă mai chinui, de supărare îmi crapă inima! Să rădă cei care trăiesc în iad: lor le este indiferent; iar tu ești, totuși, om.

(*Se uită la el cu compasiune*)

Hnat: Așa-i, sunt om; dar tu, cu adevărat, ești o babă, și-o spun încă o dată; nu știu pentru ce te zbați atâta.

Nazar: Nu ai inimă, ești de piatră!

Hnat: Gândește și spune ce vrei, dar eu sunt mult mai nefericit decât tine, mai nefericit decât câinele tău: el se gudură pe lângă tine, iar tu-i arăți iubire, iar eu?... Cândva și eu am fost un prost, iubeam și mângăiam femeile-șerpoaice, plângeam cu lacrimi fierbinți, eram gata să mor pentru ele... și ce-am câștigat? Vrei să știi?

Nazar: Nu vreau, nu trebuie, nu vorbi! Tu nu-l ai pe Dumnezeu în inimă.

Hnat: Dar cândva îl aveam, numai că în jurul inimii au crescut lichenii ca în jurul unui ciot putred și fără de folos. Dar timpul tău va veni și totul va fi doar o amintire. (*Cu duioșie*) Destul, îți ajunge! Nu privi atât de înnourat; nu-ți va ajuta la nimic. Totul e nimicnicie: și prietenia, și dragostea - naiba să le ia! Numai proștii și copiii cred în versurile latine. Mai bine să vorbim despre soartă, iar, între timp, vor sosi aici coșofenele cu ochi căprui, vom bea, vom glumi, și - crede-mă - toate prostiile vor zbura din cap. Eu știu bine toate acestea, necazul m-a deșteptat.

Nazar: (*Ridicându-se de la masă*) Și eu am cunoscut necazul, dar nu m-am deșteptat; nu vreau să te mai ascult; tu ești mai rău decât diavolul. (*Vrea să plece*)

Hnat: Încotro?

Nazar: Mi-e frig cu tine, mă duc în iad, ca să mă încălzesc.

Hnat: Stai puțin, tu n-ai să-l găsești, eu îți arăt drumul.

Nazar: Îl voi găsi și singur.

Hnat: (*Reținându-l*) Tu chiar vrei să pleci? Turbatule, și-ai pierdut mințile!

Nazar: Eu n-am să permit nimănui să mă jignească, iar sfaturi proaste nu ascult de la nimeni. Dă-mi drumul.

Hnat: (*Devenit treaz cu efort*) Încotro, smintitule?

Nazar: (*Aprins*) Taci! De nu, aici și-i amin!

Hnat: (*Fără să-l scape din mână*) La asta și eu mă pricep, dar după aia? Cu mortul rece drept în mormânt?

Nazar: Și la dracu-n mormânt! Dă-mi drumul, mă duc la Cihyryn la polcovnic.

Hnat: De ce?

Nazar: Să-l omor!

Hnat: Și dacă n-ai să-l omori, atunci ce va fi? Nu va trebui să-l rogi să renunțe la Halea, ha?

Nazar: Așa sau nu, eu plec.

NAZAR STODOLEA

de Taras Șevcenko

Hnat: La diavol în ospetie! Dar nu-i mai bine ca în loc de un burtoș de polcovnic, să cuprinzi trupul subțire și mlădios al Halei? Nu te mai încrunta și ascultă, și fă așa cum îți voi spune, pentru că tu astăzi n-ai fost în stare să gândești ca lumea.

Nazar: Și mai departe?

Hnat: (*Uitându-se în jur*) Oare pereții de aici nu ascultă? (*Cu jumătate de voce*) O furăm pe Halea și asta-i tot. E bine?

Nazar: (*A tăcut un timp, apoi a strâns mâna lui Hnat*) Iartă-mă...

Hnat: Ei, ce mai e?

Nazar: Ești un prieten de nădejde!

Hnat: Despre asta mai târziu. Spune-mi, facem sau nu?

Nazar: Facem! Sunt al tău; vorbește, poruncește.

Hnat: Ascultă: Halea, desigur, ieșea în grădină ca să vă întâlnească, chiar și târziu noaptea și, probabil, nu singură!

Nazar: Cu econoama.

Hnat: Ibovnica cea de toate zilele! Nu-ți murdăresc buzunarul niște bănuți strălucitori?

Nazar: Doi.

Hnat: Foarte bine. Ei vor fi ai econoamei pentru cercei, iar catrința i-o promiți prin vorbe frumoase. Numai vorbește cu ea în așa fel, încât să nu afle de mine, pentru că femeile sunt, cam, limbute; nu pentru ele s-a inventat cuvântul „taci“; în plus, costă foarte mult dacă o rogi.

Nazar: Nu mă voi zgârci, voi da tot ce am. Numai unde o voi găsi pe econoamă?

Hnat: Ea va fi aici. Ai auzit cum gazda o „binecuvântă“ pentru că întârzie undeva? Ține minte, dacă vei face totul cum trebuie, eu vă voi aștepta la marginea cârciumii vechi, cu trei bidevii. Știi unde, în spatele livezii, pe vechiul drum!

Nazar: Știu.

Hnat: Cârciuma asta este ocolită ziua cu semnul crucii, iar noaptea nimeni nu îndrăznește să se apropie; un loc mai bun nici nu poți găsi; numai să vă grăbiți.

Nazar: Dar dacă ea nu va vrea, - atunci ?..

Hnat: Cine, econoama sau...

Nazar: Și una, și cealaltă.

Hnat: Vor vrea amândouă, numai să te pricepi să le convingi. Econoama, pentru un bănuț de aur, merge să-l colinde și pe satan; iar Halea, numai într-o cămașă, merge cu tine și la marginea lumii, iar dacă ți se pare asta prea departe, atunci du-o, măcar, la Zaporojie, iar acolo hatmanul nu-i mai mare decât baciul. Mi se pare că tu nu ai ieșit din rândurile zaporojenilor!

Nazar: Nu.

Hnat: Atunci, ce mai vrei? Apropo, cine este atamanul unității tale căzăcești?

Nazar: Sokoryna.

Hnat: Îl știi. Bărbat curajos și ambițios; într-o picătură de apă îl înecă pe diavol, nu-i trebuie Niprul. Ah! Mi se pare că vine cineva.

Nazar: O, frate, dacă ar ajunge cuvântul tău la urechea lui Dumnezeu!

Hnat: Nimic nu-i mai ușor în lume: numai fă-te mai vesel, fii cazac. Taci. (*Tare*) Hai să mai cinstim un păhărel pentru-un dulce sufleteț. (*Beau*)

Gazda: Vai, ce-am mai obosit! Cu greu am găsit-o pe blestemata de Stecha!

Hnat: Da' ce, tot i se ștergeau urmele?

Gazda: Voi râdeți, dar vremea s-a mai liniștit.

Hnat: Uite, primește asta pentru că te-ai trudit. (*Îi dă un păhărel*)

Gazda: Naiba s-o ia, vai, ce-am mai obosit!.. Nu, mulțumesc, nu pot... Ei, fie..., doar... pentru voi. (*Încearcă să bea câte puțin.*) Hnat o încurajează prin gesturi. Ea se prefăce că nu poate, se strâmbă, dar bea și ultimele picături le aruncă spre tavan. (*Îi înapoiază paharul*)

Hnat: (*Toarnă și-i oferă lui Nazar; acesta refuză prin semne.*) Nu vrei - cum vrei. Dar mie mi se pare că în lume nu există necaz pe care să nu-l poți îneca într-un pahar de rachiu. Al doilea păhărel - și dracu-i la fund! Așa-i Kateryno?

Gazda: Sunt unii cărora nici o cvartă nu-i de ajutor.

Hnat: (*Către Nazar*) Tu... chiar n-ai să bei?

Nazar: Nu.

Hnat: Celui liber - libertatea, celui mântuit - raiul. Pentru sănătatea ta! (*Bea*) Cât adevăr grăiește cântecul în care se spune că dacă bărbatul n-ar avea femeie, n-ar ști ce e nazul, dacă n-ar avea rachiu, ce-ar face cu necazul. Așa că ... în rachiu cu urâtul, blestematul, în rachiu! Deștept a fost acela care te-a născocit, să știi! (*Către Nazar*) Mi-e silă și să mă uit la tine. Ei, încă una și gata. (*Toarnă*) Mai ții minte cum fugeam noi de la Frăție către Zaporojie și pe drum am întâlnit o brunetică, iar tu aproape-aproape erai să dai libertatea zaporojeană pe sprâncenele ei negre? Vezi? Tu ai uitat, dar eu țin minte toate alea și încă ce va fi eu voi ghici!

Stecha: (*Intrând în grabă*) Vai, măicuță, ce-am mai obosit! Credeți că-i glumă? Am alergat peste tot! (*Se uită în jur*) Vai, Doamne, nici nu văd bine. Bună seara domniilor voastre! Iată, nici n-am gândit, nici n-am crezut! Mulțumim, mulțumim, că nu v-ați rușinat de șezătoarea noastră sătească.

Așa că n-o să vă mirați că la noi totul e mai așa..., nu ca la dumneavoastră la Cihyryn.

Hnat: Păi... la voi e și mai frumos.

Stecha: Vă rog să nu mai râdeți.

Gazda: (*Intrând*) Ei, va veni cineva?

Stecha: Cum să nu? Toți vor veni!

(*Hnat o ia de mână pe gazdă și se duce cu ea într-o parte a încăperii. Nazar se ridică de la masă și se apropie de Stecha*)

Hnat: (*Către gazdă.*) Pe mine, nu știu de ce, a-nceput să mă doară capul; cred că voi ieși să privesc luna. Auzi? De un cobzar, cred că ați uitat. Ia, fugi repede! Fără el nici jocul nu va fi joc.

Gazda: Stecho, l-ai chemat pe Kyryk?

Stecha: Măicuțăăă, am uitat! Fug acușica.

Hnat: Iarși ai să te-mpotmolești undeva... O să tragă o fuguță gazda.

Gazda: Bine! (*Gazda și Hnat ies*)

Nazar: (*O ia de mână pe Stecha.*) Stecho, am o mare rugămintă la tine.

Stecha: Știu, știu ce fel de rugămintă - să spun domniței să vină să vă întâlnească în livadă, după ce adoarme domnul, dar... acum nu mai e ce-o fost înainte. Doar singur știți ce s-a întâmplat nu de mult.

Nazar: Asta nu va încurca lucrurile; trebuie să-i spun doar un cuvântel. (*Îi dă o monedă de aur*) Ia-o... și o fotă va fi, dacă-i cu folos.

Stecha: (*Ia moneda*) Nu-mi vine în cap cum să fac asta. Ceasul rău e că bătrânul nu va închide ochii toată noaptea. Sărmana domniță! Și cât am plâns și eu, cât l-am rugat! Dar el - nu! A făcut cum a crezut el, bătrâna satană.

Nazar: Deci, vei face?.. Aștept?!

(*Continuare în numărul următor*)

Traducere de Eusebie FRASENIUC

Discursul Președintelui la parada prilejuită de cea de a 23-a aniversare a Independenței Ucrainei

„Eu sunt poporul a cărui forță-a Dreptății
Încă de nimeni biruită nu era
Și orice urgie, orice ciură m-a secerat
Această forță iarăși înfloră“

(traducere liberă)

Aceste cuvinte sunt într-atât de pătrunzătoare, încât te trec fiorii. Ele au erupt din sufletul și inima marelui poet Tycina cu 71 de ani în urmă. În timpul celui alt război. Dar cât de actuale sunt și acum, parcă ar fi fost spuse astăzi...

Stimați soldați și marinari,
Sergenti, comandanți, ofițeri, generali și amirali, veterani,

Luptători din cadrul batalioanelor de voluntari,

Combatanți ai subunității care participă la operațiuni antiteroriste,

Dragi concetățeni,

Stimați oaspeți de peste hotare,

Evenimentele din ultimele săptămâni sunt pentru noi un adevărat război chiar dacă el nu a fost declarat. Ele, probabil, așa vor intra în istorie ca război pentru apărarea patriei din anul 2014. Război pentru Ucraina, pentru libertatea ei, pentru cinste și glorie, pentru popor. Pentru Independență.

Este un război pentru „apărarea Patriei“ pentru că în apărarea ei s-au ridicat toți, de la mic la mare. Lupta pentru victorie a devenit o mișcare națională, o cauză a tuturor și a fiecăruia.

Am convingerea că lupta pentru Ucraina, pentru Independență se va încheia pentru noi cu succes datorită solidarității noastre naționale înmulțite cu curajul și eroismul ostașilor noștri.

În ultimele șase luni, s-a născut, în condiții de luptă grea și istovitoare, noua armată ucraineană. Ea este puternică nu numai datorită armamentului și talentului ostașilor, ci și datorită forței patriotice. Sintagma „apărător al Patriei“ a încetat să mai fie o expresie abstractă.

Ea este acum plină de conținut concret.

În anele bogate în victorii ale ostașilor ucraineni figurează multe lupte și date demne de a deveni „Ziua apărătorului Patriei“.

Subliniez, Ucraina nu va mai sărbători niciodată această sărbătoare după calendarul istorico-militar al țării vecine. Vom cinste apărătorii Patriei noastre și nu ai celor străine!

Curajul și eroismul, vitejia și sacrificiul, rezistența înverșunată și camaraderia sunt demonstrate de ostașii noștri zi de zi, ceas de ceas, clipă de clipă.

Forțele noastre Armate, Garda Națională, Serviciul de Frontieră, batalioanele de voluntari au moștenit gloria militară de la detașamentele de luptă ale vechilor cnezate ucrainene, de la armata zaporojeană și de la luptătorii din Armata Ucraineană de Insurgenți, de la armata Republicii Populare Ucrainene și de la ucrainenii care în timpul celui de al Doilea Război Mondial au apărat Ucraina în rândurile Armatei Roșii.

Adevărul despre biruințele participanților la operațiunile antiteroriste vor fi înscrise cu litere de aur în istoria militară a Ucrainei.

Mulțumind tuturor luptătorilor pentru respectarea jurământului de credință, pentru slujirea Ucrainei, pentru apărarea ei prin jertfă, aș dori să mă înclin adânc în fața fiecărei femei ucrainene.

Bunică sau mamă,

Fiică sau soție.

Soră sau prietenă.

Fiecareia care și-a pierdut soțul sau fiul, nepotul ori prietenul. Și tuturor acelor care, cu credință în victorie, așteaptă întoarcerea acasă a celui apropiat, celui drag, a celui iubit.

Mulțumiri separate activiștilor din mișcarea de voluntari. Ajutorul vostru a fost extrem de important în primele săptămâni ale agresiunii căci noi am primit ca moștenire un stat fără armată, fără miliție, fără servicii speciale, fără arme.

Dușmanul nostru s-a antrenat îndelung și cu perseverență pentru a ataca Ucraina. Și iată că noi nu am fost pregătiți atunci pentru această mișelie. Este pentru a doua oară în o sută de ani când elita politică ucraineană, în condițiile asaltului iluziilor pacifiste, a subapreciat importanța întăririi capacității de apărare. În anii 1917-1920 ai secolului trecut, ignorarea pericolului de război s-a soldat cu o agresiune din Est și cu pierderea Independenței.

La răscrucea secolului trecut și a celui prezent am călcat pe aceeași greblă. Am crezut din nou că lumea a devenit „vegetariană“. Și chiar am renunțat benevol la armamentul nuclear. Dar războiul a venit iarăși din aceeași parte a orizontului din care, din obișnuință, nu ne așteptam.

Oare nu ne-au învățat înțelepții romani că „dacă vrei pace - pregătește-te de război“.

Doborârea de către teroriști a avionului malaysian, omorârea consulului onorific al Lituaniei, apariția mercenarilor în serviciul teroriștilor - toate acestea arată odată în plus că agresiunea împotriva Ucrainei a depășit limitele relațiilor bilaterale. Ea ruinează bazele ordinii mondiale. Violează dreptul internațional. Pune în pericol securitatea europeană și globală.

În centrul Europei, în secolul al XXI-lea a fost comisă o încercare insolentă de trecere, fără declararea stării de război, a granițelor unui stat suveran. Lumea parcă s-a întors în anii 30 ai secolului trecut, în preziua celui de al Doilea Război Mondial. De altfel, peste o săptămână se împlinesc 75 de ani de la declanșarea acestuia. Un secol de la Primul Război Mondial a fost marcat în urmă cu aproape o lună. Al Treilea Război Mondial nu-l putem admite.

Războiul nu este inițiativa noastră. El ne este impus din exterior. Opțiunea noastră este pacea, realizarea planului pașnic pentru Donbas pe care l-am elaborat și l-am propus în luna iunie.

Dar, pașii spre pace nu pot fi unilaterali. Ei nu pot fi realizați în detrimentul suveranității, integrității teritoriale și independenței Ucrainei.

Diplomația ucraineană face tot posibilul și chiar imposibilul pentru a găsi o cale politică de reglementare a situației.

Ucraina apreciază foarte mult susținerea pe care i-o arată adevărații săi prieteni - țările

membre ale Uniunii Europene, Statele Unite ale Americii, alte state. Prieteni, cu noi este întreaga lume, din Canada până în Australia, din Suedia până în Japonia.

Am dovedit să suntem capabili să ne apărăm statul. Se pare că într-o perspectivă istorică previzibilă asupra Ucrainei va plana, din păcate, un pericol militar permanent. Noi nu va trebui doar să învățăm să trăim astfel. Noi va trebui să fim în permanență gata să apărăm Independența.

Până la finele acestui an vom aloca miliarde de hrivne pentru înnoirea armamentului și a tehnicii militare.

Chiar acum în fața voastră de pe Chryșciatyk se va îndrepta direct în zona operațiunii antiteroriste o coloană de tehnică militară nouă, cumpărată sau produsă ori reparată recent. Conform planului pe anii 2015-2017, pentru reînarmare și pentru înnoirea tehnicii militare urmează să fie alocate peste 40 de miliarde de hrivne. Aceasta ne va permite să modernizăm și să cumpărăm avioane, elicoptere, nave de luptă și șalupe cu care să dotăm armata.

Și acesta este doar un modest început. Suntem obligați să întărim continuu armata noastră. Căci, acela care cruță banii pentru armata sa, va trebui să hrănească o armată străină.

Numai cu prețul unor eforturi colosale ale întregului popor vom putea apăra Independența, viața și siguranța fiecăruia, dreptul nostru de a trăi liber pe pământul nostru ucrainean.

Peste douăzeci de ani sărbătoarea noastră albastru-galbenă a Independenței prindea rădăcini și acum a devenit cu adevărat națională. Niciodată în cei 23 de ani această zi nu a fost atât de măreață ca astăzi. Niciodată oamenii nu au marcat-o cu atâta sinceritate ca acum, cu stegulețe ucrainene arborate la fiecare fereastră, în fiecare balcon. Și aceasta în ciuda unor vremuri grele prin care trece țara.

Sub aspectul solemnității și al însuflețirii sărbătoarea Independenței este pentru noi, precum Crăciunul. Căci ea chiar marchează nașterea unei țări noi - Ucraina.

La mulți ani, prieteni, cu prilejul Zilei Independenței!

Glorie Forțelor Armate ale Ucrainei!

Glorie poporului ucrainean!

Glorie eroilor!

Ucrainei glorie!

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape